

AKCIJSKI NAČRT za izvajanje Resolucije o nacionalnem programu o prehrani in telesni dejavnosti za zdravje 2015–2025 do leta 2022

I UVOD

Državni zbor Republike Slovenije je sprejel Resolucijo o nacionalnem programu o prehrani in telesni dejavnosti za zdravje 2015–2025 (v nadaljnjem besedilu: nacionalni program 2015–2025), ki se udejanja v periodičnih akcijskih načrtih, ki jih sprejme Vlada Republike Slovenije.

Namen nacionalnega programa oziroma periodičnih akcijskih načrtov je izboljšati prehranske in gibalne navade prebivalcev od zgodnjega obdobja življenja do pozne starosti. Z njim želimo izenačiti možnosti za ohranjanje zdravja za vse, tudi za socialno in ekonomsko ranljivejše skupine prebivalcev, ustaviti in obrniti trend naraščanja telesne mase prebivalcev in vplivati na manjšo pojavnost kroničnih bolezni. S tem bomo pomembno izboljšali tudi kakovost življenja in blaginjo družbe.

Z nacionalnim programom 2015–2025 uresničujemo naslednje **strateške cilje**:

- zmanjšati delež prebivalcev s čezmerno telesno maso in debelih,
- zmanjšati delež prebivalcev, ki so telesno nedejavni in se neustrezno prehranjujejo,
- povečati delež dojenih otrok ter zmanjšati delež podhranjenih in funkcionalno manj zmožnih starejših in bolnikov,
- povečati razpoložljivost in povpraševanje po živilih z ugodnejšo prehransko sestavo.

Akcijški načrti so usmerjeni v nekatera prednostna področja, ki zahtevajo tesno in dobro sodelovanje več resorjev:

1. zagotavljanje zdravega prehranjevanja skladno s smernicami in priporočili,
2. izboljšanje ponudbe za zdravje koristnih izbir v sodelovanju z deležniki v živilski dejavnosti, trgovini ter v gostinstvu in turizmu,
3. zagotavljanje dostopnosti do zdravih prehranskih izbir za socialno in ekonomsko ogrožene skupine,
4. zagotavljanje varne in zdravju koristne hrane s poudarkom na lokalni trajnostni oskrbi in samooskrbi,
5. označevanje, predstavljanje in trženje živil,
6. telesna dejavnost za zdravje,
7. okolje, ki spodbuja redno telesno dejavnost,
8. vloga sistema zdravstvenega varstva,
9. izobraževanje in usposabljanje ter raziskovanje,
10. informiranje in ozaveščanje.

Akcijški načrt 2019–2022 je nadaljevanje in nadgradnja preteklega, uspešno izvedenega akcijskega načrta za obdobje 2015–2018. V njem sledimo začrtanim usmeritvam nacionalnega programa, usmeritvam Svetovne zdravstvene organizacije, EU ter OECD.

Akcijški načrt 2019–2022 se dopolnjuje tudi s cilji Strategije razvoja Slovenije 2030, ki si prizadeva za uresničevanje uravnoteženega gospodarskega, družbenega in okoljskega razvoja, upošteva omejitve in zmožnosti planeta ter ustvarja pogoje in priložnosti tudi za prihodnje generacije, kjer bo imela družba dobre priložnosti za delo, izobraževanje in ustvarjanje v dostojnem, varnem, čistem in zdravem okolju. Z vlaganjem v človeški kapital in zmanjševanjem ekonomskega bremena bolezni, trajnostno naravnostjo in izkoriščanjem naravnih danosti Slovenije ter aktivnim in kakovostnim preživljanjem delovnega kot tudi prostega časa lahko dolgoročno vplivamo na zdravje prebivalcev in konkurenčnost družbe.

Zaradi kompleksnosti in številnih izzivov na področju zdravega prehranjevanja in redne telesne dejavnosti bomo uspehe lažje dosegali z medsektorskim in multidisciplinarnim povezovanjem. Pomembno je doseganje sinergij z usmeritvami kmetijske politike (zagotavljanje lokalne trajnostne oskrbe in samooskrbe, prehranske varnosti, skrajševanje transportnih poti in nepotrebne embalaže živil), usmeritvami Nacionalnega programa športa, Strategijo slovenskega turizma za zeleno, aktivno in zdravo Slovenijo, Celostnimi prometnimi strategijami (spodbujanje in omogočanje pogojev za zdravo aktivno mobilnost z zmanjševanjem ogljičnega odtisa) ter z usmeritvami socialne politike za socialno aktivacijo in zmanjševanje tveganja revščine.

S sodelovanjem lahko ustvarimo okolje, ki bo naklonjeno telesni dejavnosti, obenem pa dosežemo sinergije na področju infrastrukturne in okoljske politike. Lokalne skupnosti želimo spodbuditi k načrtovanju zelenih površin za spodbujanje telesne dejavnosti in zagotavljanju pogojev za zdravo aktivno mobilnost. Zmanjšati želimo čas, ki ga preživimo sede na delovnem mestu, v vrtcu, šoli in doma.

Spreminjanje prehranjevalnih in gibalnih navad je seveda tek na dolge proge, kjer je pred nami veliko ovir, a verjamemo, da je mogoče z vključujočim dialogom in izvedbenimi akcijskimi načrti okrepiti prepletenost in usklajenost med sektorskimi politikami in nosilci razvoja na različnih ravneh, vzpostaviti tesno povezavo med ukrepi ter zagotoviti podporno okolje različnih resorjev za učinkovito uresničevanje nacionalnega programa.

S skupnimi močmi lahko oblikujemo razmere, v katerih bo posameznik hotel in zmoget vplivati na čezmerno prehranjenost, obolevnost za srčno-žilnimi boleznimi, rakom ter drugimi s prehrano in nezadostno telesno dejavnostjo povezanimi boleznimi, ki pomembno vplivajo na kakovost življenja vsakogar izmed nas.

II VSEVLADNI PRISTOP ZA ZAGOTAVLJANJE ZDRAVIH IZBIR SE OBRESTUJE

Pri izvajanju nacionalnega programa smo že dosegli pomembne rezultate. S predpisom smo omejili transmaščobe v živilih, izdelali smo prehranske smernice za zaščito otrok pred neprimernimi oglaševalskimi sporočili v zvezi z živilih. Med odraslo populacijo in otroki ter mladostniki se postopoma povečuje delež tistih, ki vsak dan zajtrkujejo in uživajo zelenjavo in sadje, mladostniki popijejo manj sladkih pijač v živilih. Vse to se kaže tudi v postopnem zmanjševanju trenda debelosti pri otrocih in mladostnikih. Kljub temu je debelost prisotna pri skoraj eni četrtini dečkov in eni petini deklic, zato je ključno, da izvajanje zastavljenih ukrepov nadaljujemo in jih v naslednjih letih še nadgradimo. V prvi akcijski načrt do leta 2018 so po načelu vsevladnega pristopa za zagotavljanje zdravega načina življenja MZ, MKGP, MIZŠ, MDDSZ, MZI, MK, MKGP, MOP, SVRK vključili 178 aktivnosti in jih večinoma uspešno zaključili. V letu 2018 je bilo zaključenih 121 aktivnosti, 44 aktivnosti pa še poteka do konca leta 2019.

V skupnih prizadevanjih nas je leta 2017 povezala enotna celostna grafična podoba programa z geslom Dober tek, Slovenija – Zdravo uživaj in več gibaj! in spletna stran www.dobertekslovenija.si, kjer lahko dostopamo do informacij o aktivnostih, dogodkih in novicah, ki prispevajo k uresničevanju nacionalnega programa.

Krepi se preventivna vloga zdravstvenih domov

V zdravstvenem sistemu že imamo in še uvajamo vrsto sistemskih ukrepov, ki podpirajo nacionalni program. Med njimi so ključni preventivni programi, s katerimi dosegamo zmanjševanje dejavnikov tveganja za kronične bolezni. Nacionalni inštitut za javno zdravje v sodelovanju z domovi in lokalno skupnostjo izvaja podporo za doseganje boljše preventive na lokalni ravni. V naslednjem obdobju

načrtujemo aktivnosti za krepitev preventivne in promocijske vloge zdravstvenega sektorja, ki so se v preteklem obdobju začele s pomočjo črpanja kohezijskih sredstev.

Pojemo več sadja in zelenjave, popijemo manj sladkih pijač, odrasli se več gibajo

Prehranjevalne navade se izboljšujejo. Zadnje opravljene raziskave (HBSC 2018 in CINDI 2016) kažejo, da skoraj 40 % mladostnikov in 50 % odraslih prebivalcev vsak dan uživa sadje. Zelenjava je še vedno nekoliko manj priljubljena, saj jo v povprečju vsak dan uživa 36 % mladostnikov in 45 % odraslih. Podatek, da pri zelenjavi od leta 2012, ko jo je uživalo najmanj prebivalcev (38 %), spet beležimo postopno rast, kaže, da delujemo v pravi smeri. Poleg navedenega ugodnega trenda opazamo tudi ugodno zmanjševanje pogostosti pitja sladkih pijač pri odraslih in otrocih kot tudi izboljšano navado zajtrkovanja.

Spremenjen način življenja, vedno manj fizične aktivnosti na račun tehnološkega napredka in sodobnih tehnologij so okoliščine, ki večjajo izziv, kako posamezniku omogočiti dovolj telesne dejavnosti, ki ohranja zdravje ter je hkrati prijetna, sproščujoča in zabavna. Po podatkih raziskave »Z zdravjem povezan življenjski slog prebivalcev (CINDI 2016)« je zadostno telesno dejavna približno polovica odraslih prebivalcev. Približno tretjina odraslih prebivalcev zadosti priporočilom za telesno dejavnost z zmerno intenzivno telesno dejavnostjo 150 minut tedensko (kar pomeni, da redno hitro hodi 30 minut vsaj 5 dni v tednu), 43 % prebivalcev pa z izvajanjem visoko intenzivnih telesnih dejavnosti, kar pomeni najmanj 75 minut vadbe v tednu (tek, kolesarjenje navkreber, intenzivno plavanje). Raziskava HBSC 2018 kažejo ugoden trend naraščanja oziroma povečanja odstotka otrok in mladostnikov, ki so v prostem času vsaj 2–3-krat tedensko aktivni. Kljub ugodnemu trendu, ki zadeva udeleževanje pri različnih interesnih dejavnostih, je le 20 % najstnikov vsak dan vsaj eno uro telesno dejavnih, kar je minimalni standard priporočil. Podatki HBSC 2018 tudi kažejo, da tretjina mladostnikov v prostem času več kot 5 ur preživi sede.

Čeprav se navedeni trendi izboljšujejo, so ti najmanj ugodni med slabše izobraženimi ter socialno in ekonomsko ranljivejšimi. Razlike glede uživanja zelenjave in sadja ter rekreativne telesne dejavnosti so občutne med spoloma, kjer se bolj zdravo prehranjujejo ženske, moški pa so bolj telesno dejavni.

Preliminarni podatki prve nacionalne študije kažejo, da je do svojega 1. rojstnega dne dojenih manj otrok, kot bi pričakovali.

Z opravljeno Nacionalno prehransko študijo SI. Menu 2017/2018 smo pridobili prve nacionalne podatke. Ti kažejo, da je bilo v prvih dneh in tednih dojenih 90,2 % otrok, a je bilo dojenje zaradi različnih vzrokov prekmalu opuščeno. Več je dojenih otrok mater z višjo izobrazbo in iz mestnega okolja. S starostjo dojenčka dojenje upada. Dojenih je 54,6 % šestmesečnih dojenčkov in 22,3 % dvanajstmesečnih dojenčkov. Izključno dojenih ob dopoljenih šestih mesecih, kot priporoča Svetovna zdravstvena organizacija, je le 5,5 % otrok.

V nacionalnem programu smo si v zvezi z dojenjem zastavili ambiciozne cilje – do konca leta 2025 povečati delež otrok, ki so ob prvem letu dojeni, na 40 % in povečati število izključno dojenih otrok ob dopoljenem 6. mesecu starosti na 20 %, kar pa bo glede na ugotovljeno skromno izhodiščno stanje zahtevna naloga.

Za spodbujanje dojenja je Nacionalni inštitut za javno zdravje prenovil vsebine Šole za bodoče starše, nastala so gradiva za strokovno in laično javnost, pripravljen je bil tudi posodobljen predlog preventivnih sistematskih pregledov dojenčkov. UNICEF Slovenija in Ministrstvo za zdravje kot soorganizator izvajata izobraževanja za strokovno javnost z namenom krepiti kapacitete zaposlenih v zdravstvenih zavodih, ki si prizadevajo za pridobitev ali ohranitev naziva Dojenju prijazna zdravstvena ustanova. V aktualnem akcijskem načrtu gradimo podporno mrežo dojenju tudi z vzpostavljanjem dojenju prijaznih okolij na javnih mestih.

Sredstva, ki jih vlagamo v šolsko prehrano in ure športne vzgoje, se vračajo kot zdrave navade

Na področju vzgoje in izobraževanja poteka vrsta dejavnosti, ki spodbujajo zdravo prehranjevanje in telesno dejavnost. Prehrana v šolah in vrtcih sledi sodobnim smernicam zdravega prehranjevanja. Brezplačno razdeljevanje sadja in zelenjave v šolah, spodbujanje zajtrkovanja, pitja vode in izvajanje spremljevalnih aktivnosti ozaveščanja, subvencionirana prehrana in brezplačne dodatne ure športne vzgoje pa so pomembni ukrepi, ki podpirajo celotne generacije otrok v skrbi za zdrav življenjski slog, tudi tiste iz ekonomsko ranljivejših družin. Zgleden sistem organizirane prehrane v vzgojno-izobraževalnih zavodih je nedvomno pripomogel k ugodnim trendom, ki zadevajo pitje sladkih pijač, redno zajtrkovanje, k uživanju več sadja in zelenjave pri otrocih in mladostnikih. K temu pripomore povezovanje z nevladnim sektorjem, ki izvaja številne programe ozaveščanja. Kot primer naj poudarimo le program »Kuhnapato«, v okviru katerega otroci za svoje vrstnike pripravljajo zdrave, zelenjavne tradicionalne jedi in z medvrstniškim vplivom spreminjajo odnos do določenih skupin živil. Zavodi se zaradi svojega pomembnega poslanstva srečujejo s precejšnjimi izzivi, ki jih prinašajo medicinsko predpisane diete, javna naročila ter stalna nuja po izobraževanju in usposabljanju strokovnega kadra. Kot podporo organizirani šolski prehrani smo vzpostavili portal »Šolski lonec«, ki omogoča e-načrtovanje prehrane, širjenje dobrih praks in učinkovitih vzgojno-izobraževalnih pristopov k prehrani in prehranski vzgoji v vrtcih in šolah. V prihodnje bomo krepili usposobljenost načrtovalcev z izobraževanjem in razvijanjem ter preizkušanjem modela izobraževanja za zaposlene, ki načrtujejo obroke v šolah.

Spodbujamo oskrbo prebivalcev s svežo, lokalno pridelano hrano in povečujemo oskrbo javnih zavodov z njo

Resorna ministrstva v sodelovanju z Ministrstvom za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano spodbujamo zanimanje prebivalcev za svežo in lokalno pridelano hrano tudi z obeleževanjem tradicionalnega slovenskega zajtrka in dneva slovenske hrane. Oskrbo javnih zavodov povečujemo z izdelki z zaščitnim znakom Izbrana kakovost Slovenije, saj izdelki s certifikati, ki izkazujejo dodano vrednost živila, lažje najdejo pot na krožnike v javnih zavodih. Ti izdelki krepijo svoj delež v Katalogu živil za javno naročanje.

Z živili z ugodnejšo prehransko sestavo lažje pripravimo zdrav in uravnotežen obrok

S sprejetjem programa Dober tek Slovenija se je začelo krepiti sodelovanje z nacionalno živilskopredelovalno industrijo. Preoblikovanje živil tako, da vsebujejo manj soli, sladkorja in maščob ter več polnozrnatih sestavin, je ukrep, ki lahko pomembno prispeva k ustrežnejši prehrani na ravni celotne populacije, ne le pri najbolj ozaveščenih. Leta 2015 so bile sprejete zaveze industrije brezalkoholnih pijač, ki se nanašajo predvsem na odgovornejše trženje sladkih pijač, temu so leta 2017 in 2019 sledile konkretnije zaveze, in sicer zaveze mlečnopredelovalne industrije, ki se je zavezala, da bo zmanjšala količino sladkorja v svojih izdelkih do leta 2022 za 10 %, in pekarske industrije, da bo zmanjšala vsebnost soli v kruhu do leta 2025 za 5 % in pri tem povečevala vsebnost polnozrnatih sestavin v izdelkih. Pri vseh aktivnostih preoblikovanja živil je bistvena postopnost, ki kupcu omogoča nemoteče prilagajanje na manj intenziven okus. Ker je to dolgotrajen in zahteven proces, je treba s številnimi promocijskimi aktivnostmi povečevati zanimanje kupcev za boljšo prehransko sestavo izdelkov.

Verodostojne in razumljive informacije omogočajo informirano odločitev za nakup

S financiranjem delovanja nacionalnega portala Prehrana.si, kjer so na voljo strokovne in verodostojne informacije, prebivalcem omogočamo obveščenost in razbijamo mite ter neustrezne prehranske prakse. Ozaveščenost na eni strani ter dostopna ponudba, ki je cenovno sprejemljiva, so atributi, ki vodijo v boljše prehranjevanje in s tem zdravje prebivalcev. Omogočili smo tudi razvoj sodobne

mobilne aplikacije »Veš, kaj ješ«, ki je v pomoč potrošnikom, manj večjim branja označb in razbiranja podatkov iz hranilne tabele.

Zdravju prijaznejša gostinska ponudba

Priložnost za sodelovanje prepoznavamo na področju razvoja bolj zdrave ponudbe v gostinstvu in turizmu. K temu prispevajo različni projekti, na primer Tradicionalni slovenski zajtrk, program »Kuhnepato«, kjer osnovnošolci odkrivajo gastronomsko dediščino različnih pokrajin in za svoje vrstnike pripravljajo kulinarične poslastice, ki vključujejo zelenjavo, kaše in druge za zdravje ugodne sestavine. V prihodnje bi želeli tudi sektor gostinstva in turizma usmeriti v zdravju prijaznejšo ponudbo.

Slovenija bo v okviru naziva Evropska gastronomska regija 2021 poudarjala edinstveno kulinarično kulturo, spodbujala izobraževanja za bolj zdravo in sonaravno življenje ter spodbujala inovativnosti v gastronomiji ter vsestransko izboljševala kulinarično ponudbo v lokalih, na ulicah ter prireditvah.

Okolje, zdravje in transport so neločljivo povezani

S spodbujanjem trajnostne mobilnosti različni resorji uresničujemo več skupnih ciljev – zmanjševanje emisij in več telesne dejavnosti, bolj zdržno prometno ureditev v mestih, čistejši zrak ipd. Resorji se zato povezujejo pri vsakoletnih aktivnostih ob evropskem tednu mobilnosti in sodelujemo pri izvajanju infrastrukturnih, okoljskih in zdravstvenih ukrepov, ki so povezani s trajnostno mobilnostjo.

S finančno podporo različnih resorjev, občin, šol in z aktivnim delovanjem nevladnega sektorja je v okviru preteklega akcijskega načrta zaživel aktiven prihod v šolo (peš, s kolesom, rolerji), ki jo bomo v naslednjem obdobju še naprej spodbujali.

Nastal je tudi program Urbanističnega inštituta RS Ven za zdravje, ki obsega pripravo celovitega pregleda raznovrstnih vidikov za ustrezno načrtovanje, prenavo in upravljanje zelenih površin za doseganje zdravega in kakovostnega bivalnega okolja, ki spodbuja telesno dejavnost. Rezultat programa je priročnik, ki utemeljuje pomen in možnosti povezovanja vsebin prostorskega načrtovanja in javnega zdravja ter celovito predstavlja relevantne vidike načrtovanja ustreznih in privlačnih okolij za aktivno uporabo zunanjega prostora mest in naselij. V naslednjem obdobju bo pomembno, da se strokovna javnost poveže z nevladnim sektorjem in odločevalci v lokalni skupnosti z namenom promocije usmeritev in zagovorništva javnozdravstvenih koristi ustvarjanja okolja, ki spodbuja telesno dejavnost.

Partnerstvo z nevladnim sektorjem

Izjemno pomembna so tudi partnerstva z različnimi nevladnimi organizacijami, ki delujejo na področju športa (športna društva) in zdravja (društva bolnikov, društva za spodbujanje redne telesne dejavnosti). Programi, ki jih sofinancirata Ministrstvo za zdravje in Ministrstvo za izobraževanje znanost in šport prek Nacionalnega programa športa, pomembno pripomorejo k dostopnosti redne telesne dejavnosti med prebivalstvom.

V obdobju, ki je pred nami, je ključno, da še naprej zagotavljamo zdrave subvencionirane obroke v vzgojno-izobraževalnem sistemu, ki so skladni s smernicami zdravega prehranjevanja. Prav tako je pomembno nadaljevati krepitev zdravih prehranjevalnih navad ter spodbujati uživanje sveže, kakovostne in lokalno pridelane hrane. Še bolj nameravamo spodbujati gostinstvo, trgovino in nacionalno živilskopredelovalno industrijo k izboljšanju sestave živilskih izdelkov (manj sladkorja, soli, maščob in več vlaknin, manj embalaže) ter spodbujati prebivalce k nakupu izdelkov z ugodnejšo hranilno sestavo, kar nameravamo spodbuditi z nacionalno shemo za lažjo prepoznavnost živil z ugodnejšo hranilno sestavo. Slovenija v sodelovanju z Evropsko komisijo in drugimi državami sodeluje tudi v skupnih

aktivnostih in izmenjavah dobrih praks med državami. Nanašajo se na omejevanje trženja živil, alkohola in tobaka otrokom, izboljšanje in preoblikovanje sestave živil ter boljšo kakovost živil, ki z javnimi naročili prihajajo v javne sisteme (šole, vrtci, domovi za starejše, bolnišnice). Aktivnosti bodo intenzivno usmerjene tudi v zagotavljanje ustrezne prehrane in prehranske obravnave in oskrbe v zdravstvenih in socialnovarstvenih zavodih.

II AKCIJSKI NAČRT

Specifični cilj	Ukrep	Aktivnost	Izvedb eni rok	Kazalnik	Nosilno ministrstvo	Sodelujoči	Finančna sredstva (v EUR) za 2019– 2020	Finančna sredstva (v EUR) za 2021–2022
1.	Zdravo prehranjevanje v skladu s smernicami in priporočili Uresničevanje strateških ciljev: <ul style="list-style-type: none"> – zmanjšati delež prebivalcev s čezmerno telesno maso in debelih, – povečati uživanje zelenjave in sadja, – zmanjšati vnos nasičenih maščob, sladkorja in soli, – zmanjšati vsebnost transmaščob v živilih. 							
1.1	Prehrana otrok in mladostnikov v vzgojno-izobraževalnih zavodih Slovenija namenja prehrani v vrtcih in šolah posebno skrb, saj sistem organizirane prehrane omogoča zagotavljanje zdrave ponudbe uravnoteženih obrokov in spodbujanje uživanja pitne vode najširšemu krogu otrok in mladostnikov. Ob tem se vzgojno-izobraževalne ustanove srečujejo z izzivi, kot sta izvajanje smernic in priporočil zdravega prehranjevanja in upoštevanje želja otrok. Precejšen izziv je odklanjanje zelenjave in drugih polnovrednih živil. Ker je za vzgojno-izobraževalne zavode precejšnje breme tudi naročanje sveže lokalne hrane in izvajanje postopkov javnih naročil, je treba šolam pomagati na tem področju z različnimi orodji.							

Izboljšana kakovost prehranjevanja v vzgojno-izobraževalnih zavodih na podlagi uveljavitve Smernic zdravega prehranjevanja v vzgojno-izobraževalnih ustanovah v Republiki Sloveniji	Vzpostavitev sistema javnega naročanja hrane z upoštevanjem kratkih verig in načel zelenega javnega naročanja, prilagojenega vzgojno-izobraževalnim zavodom v smislu poenostavitve in boljše učinkovitosti	Povezava kataloga živil za javno naročanje živil z aplikacijami za načrtovanje in naročanje živil v VIZ, (z možnostjo prenosa na druge javne zavode)	2019→	Aplikacija »Šolski lonec« je povezljiva s katalogom živil za javno naročanje	MIZŠ, MZ	GZS, NIJZ, VIZ, ZRSŠ, MKGP	Možna povezava z JANPA II, v pripravi	Možna povezava z JANPA II, v pripravi
		Podpora vzpostavitvi javnega naročanja živil na podlagi kataloga živil GZS	2019→	Izobraževanje osebja za izvajanje	MZ	GZS – ZKŽP, NIJZ, MJU, VIZ	Projektna sredstva razpisa EK	Projektna sredstva razpisa EK
	Proučitev ustreznosti organizirane šolske prehrane in ustrezno ukrepanje	Posodobitev Smernic za prehranjevanje v VIZ in potrditev s strani ustreznega organa MIZŠ	2019–2020	Posodobljene in potrjene smernice	MIZŠ, MZ	ZRSŠ, NIJZ	**	**
	Izobraževanje in usposabljanje ter zagotavljanje zmogljivosti za izvajanje prehrane v vzgojno-izobraževalnih zavodih,	Umestitev vsebin prehrane (opredelitev ciljev, dejavnosti za doseganje ciljev, nosilcev dejavnosti) v učni načrt v okviru nadgradnje – »Upravljanje podatkov v inovativnih učnih okoljih«	2019	Vsebine vključene v učne načrte	MIZŠ	MKGP, MZ, ZRSŠ, NIJZ, BIC, Varuh verige hrane, predstavniki vrtcev in šol	ESS	ESS

		Uvrščanje prehranskih vsebin v Katalog programov nadaljnega izobraževanja in usposabljanja strokovnih delavcev v vzgoji in izobraževanju MIZŠ priporoči VIZ, da bodo pri izvajanju določil Kolektivne pogodbe za dejavnost vzgoje in izobraževanja v RS posebej pozorni na redno izobraževanje, izpopolnjevanje in usposabljanje kuharjev	2019–2021	Organizacija in izvedba	MIZŠ	ZRSŠ in drugi izvajalci		
		Usposabljanje organizatorjev prehrane v zvezi z uporabo aplikacije Šolski lonec za izvajanje organizirane šolske prehrane	2019 →	Število usposobljenih VIZ	MIZŠ	NIJZ, MZ, ZRSŠ	ESS	ESS
	Redno spremljanje in poročanje o ustreznosti ponudbe skladno s smernicami ter prilagajanje	Letno spremljanje stanja šolske prehrane v skladu s smernicami zdravega prehranjevanja	2019 →	Letno poročilo o opravljenem spremljanju in strokovnem svetovanju	MZ	NIJZ	**	**

	dejanske ponudbe		2020	Prenova kriterijev in orodja za strokovno spremljanje glede na novo sprejete smernice ter preizkušanje na primerih	MZ	NIJZ	**	**
--	------------------	--	------	--	----	------	----	----

	Izvajanje shem za izboljšanje dostopa do zdravju koristne hrane Izvajanje šolske sheme	Izvajanje Strategije za izvajanje šolske sheme v Sloveniji za šestletno obdobje od šolskega leta 2017/18 do 2022/23	2019 →	Izvedba aktivnosti, kot jih načrtuje strategija Znotraj Šolske sheme: spremljevalni izobraževalni ukrepi v domovih CŠOD	MKGP s sodelovanjem MIZŠ, MZ	NIJZ, AKTRP, KGZS, GZS – ZKŽP, CŠOD	** 2.953.293 EUR (za 2019: 1.459.293 EUR, za 2020: 1.494.000 EUR) (skupna sredstva za Šolsko shemo, pribl. 1.400.000 EUR /leto za razdeljevanje sadje in zelenjave ter mleka in mlečnih izdelkov učencem) od tega za spremljevalne ukrepe namenjeno pribl. 80.000 EUR/leto	** 2.988.000 EUR (skupna sredstva za Šolsko shemo, pribl. 1.400.000 EUR/leto za razdeljevanje sadje in zelenjave ter mleka in mlečnih izdelkov učencem) od tega za spremljevalne ukrepe namenjeno pribl. 100.000 EUR
	Spodbujanje uživanja pitne vode tudi z nameščanjem pitnikov v objektih in na igriščih	Vključevanje vsebin, povezanih s prehrano in pitjem vode (hidracija), v programe zdravih šol	2019 →	Vsebine, vključene v program zdravih šol	MZ, MIZŠ	NIJZ, ZRSŠ	**	**

	Izvajanje projekta Tradicionalni slovenski zajtrk in podobnih projektov z izborom priporočenih lokalno pridelanih živil in povečevanjem deleža uživanja ekološko pridelane hrane	Projekt Tradicionalni slovenski zajtrk	2019 →	Na dan slovenske hrane vrtci, osnovne šole in zavodi za vzgojo in izobraževanje otrok in mladostnikov s posebnimi potrebami pripravijo in ponudijo zajtrk z živili lokalnega izvora	MKGP, MIZŠ, MZ	MK, MKO, ČZS, ZRSŠ, KGZS, GZS – ZKŽP, NIJZ, ZZS, OZS in Zveza sadjarskih društev Slovenije	260.000 (130.000 letno)	260.000 (130.000 letno)
		Medvrstniško spodbujanje Izvajanje projekta Otroci otrokom skuhamo tradicionalno kosilo (kuhanje vrstnikom v šolskih kuhinjah v skladu s smernicami zdravega prehranjevanja) Širitev projekta	2019 →	Opravljen izobraževanje za mentorje, tekmovanja šolskih kuharskih skupin, kuhanje za svoje vrstnike ob pomoči kuharskega osebja Število VIZ, ki izvajajo program	MZ	Na podlagi javnega razpisa izbran izvajalec	42.000	

	Vzpostavitev izmenjave primerov dobrih praks in učinkovitih vzgojno-izobraževalnih pristopov pri izvajanju prehranske vzgoje v VIZ	Nenehno posodabljanje spletnega portala	2019 →	Posodobljen spletni portal »Šolski lonec« in njegova promocija	MZ	NIJZ, VIZ	38.000	*
1.2	<p>Subvencionirana prehrana študentov</p> <p>Zakon o subvencioniranju študentske prehrane določa pravico študentov do subvencionirane prehrane ter način in merila za subvencioniranje, da se študentom omogoči prehranjevanje skladno z javnozdravstvenimi priporočili. Sprejete so bile smernice zdravega prehranjevanja za študente, ki opredeljujejo kakovostne obroke skladno z optimalnimi energijskimi in hranilnimi potrebami študentov, in izvedbeni predpis, ki zavezuje ponudnike subvencionirane študentske prehrane k uresničevanju smernic. V praksi se je izkazalo, da merila za izbor ponudnikov subvencionirane študentske prehrane ne temeljijo dovolj na zahtevah smernic, zato jih je treba izpopolniti ob upoštevanju prehranskih zahtev smernic. Ob tem je treba ponudnikom študentske prehrane omogočiti strokovno podporo in opolnomočiti študente inšpektorje, ki tvorijo nadzorni sistem in presojujejo usklajenost ponudbe s smernicami. Izboljšati je treba tudi ponudbo prodajnih avtomatov živil na fakultetah, saj so ti zaradi strnjenih študijskih obveznosti pogosto edina možnost za prehranjevanje.</p>							
Izboljšati kakovost subvencionirane študentske prehrane in omogočiti zdravo prehranjevanje	Zagotavljanje strokovne podpore ponudnikom prehrane, študentom inšpektorjem in komisiji za prehrano	Izvajanje izobraževanj za komisijo in študente inšpektorje	2019–2022	Opravljen izobraževanja	MZ	NIJZ, ŠOU	**	**

študentov	z namenom prilagajanje realne ponudbe smernicam	<p>Razvoj modela za usposabljanje ponudnikov in sistema strokovnega spremljanja prehrane študentov, delavcev, gostincev</p> <p>Proučitev potreb in ugotovitev dejavnikov, ki bi ponudnike hrane usmerjali k bolj zdravi ponudbi</p> <p>Prilagoditev smernic za študentsko prehrano glede na potrebe ponudnikov</p>	2020 →	<p>Pripravljen model usposabljanja in strokovnega spremljanja pri ponudnikih prehrane</p> <p>Opravljen analiza trga in predlogi za pripravo mehanizma za usmeritev ponudnikov hrane k bolj zdravi ponudbi (npr. podeljevanje</p> <p>Priprava predloga praktičnih smernic, namenjenih ponudnikom (v povezavi z nalogo 1.3.) certifikata)</p>	MZ	NIJZ, TGZS oziroma izvajalec, izbran na podlagi javnega razpisa	*	*
		Posodobitev Smernic zdravega prehranjevanja za študente	2021	Izdelane posodobljene smernice	MZ, MDDSZ	NIJZ, ŠOU, OZS	**	**
	Uveljavitev meril zdravega prehranjevanja v okviru javnega razpisa za ponudnike subvencionirane študentske prehrane	Vključitev posodobljenih meril v razpisno dokumentacijo za izbor ponudnikov subvencioniranih obrokov	2020	Pripravljen predlog meril	MDDSZ, MZ	NIJZ, ŠOU		**

	Zagotavljanje ponudbe zdravju koristnih živil v prodajnih avtomatih izobraževalnih ustanov	Izboljševanje ponudbe živil v prodajnih avtomatih, s predlogi fakultetam za izboljšave	2019 →	Število prodajnih avtomatov v skladu s priporočili zdravega prehranjevanja	MZ	Na podlagi javnega razpisa izbran izvajalec	20.000 (okvirno polovica sredstev programa JR)	/
		Spremljanje stanja ponudbe v prodajnih avtomatih na fakultetah, ozaveščanje deležnikov ter sodelovanje z zdravstvenimi zavodi za izboljšanje ponudbe	2019 →	Spremljanje stanja na fakultetah Uvajanje priporočil v zdravstvene zavode	MZ	Na podlagi javnega razpisa izbran izvajalec	*	*
	Ozaveščanje študentov o zdravem načinu prehranjevanja in spodbujanje veščin za samostojno pripravo uravnoteženih obrokov	Inovativni pristopi ozaveščanja študentov	2019 →	Izvedene aktivnosti v obsegu izbranega programa	MZ	Na podlagi javnega razpisa izbran izvajalec	20.000 (okvirno polovica sredstev programa JR) *	*

1.3	<p>Prehrana na delovnem mestu</p> <p>Zakon o varnosti in zdravju pri delu določa, da mora delodajalec načrtovati in izvajati promocijo zdravja na delovnem mestu ter zagotoviti potrebna sredstva in način spremljanja izvajanja promocije. Programi promocije zdravja na delovnem mestu, ki med drugim vključujejo tudi zdravo prehranjevanje in telesno dejavnost, so namenjeni ohranjanju in krepitvi telesnega in duševnega zdravja ter dobrega počutja zaposlenih.</p>							
Izboljšati kakovost prehrane in okrepiti ozaveščenost o zdravem prehranjevanju med zaposlenimi	Uveljavitev smernic zdravega prehranjevanja delavcev v delovnih organizacijah v okviru programov promocije zdravja na delovnem mestu	Posodobitev smernic zdravega prehranjevanja delavcev na delovnem mestu	2020	Prenovljene smernice, ki bodo vključevale tudi vidik promocije zdravja na delovnem mestu	MZ	NIJZ, na podlagi javnega razpisa izbran izvajalec	*	*

		Promocija uporabe smernic zdravega prehranjevanja v delovnih organizacijah v okviru medijskega komuniciranja in predstavitve ter spodbujanje uporabe smernic pri delodajalcih, na primer v okviru izvajanja projekta STAR VITAL	2019 →	Objave na spletnih straneh Delovanje skupin za promocijo zdravja na delovnem mestu	MDDSZ, MZ	Delodajalci, Univerza na Primorskem, NIJZ, GZS, OZS, zdravstvene fakultete projekt STAR VITAL	Sredstva ESS	Sredstva ESS
	Podpora socialnim partnerjem za uveljavitev promocije zdravega načina prehranjevanja in gibanja na delovnem mestu ter izmenjava dobrih praks	Priprava strokovnih izhodišč in vzpostavitev nacionalne platforme za zagotavljanje strokovne podpore delodajalcem pri izvajanju programov promocije zdravja na delovnem mestu	2020 →	Seminarji, konference in drugi dogodki	MZ	NIJZ	**	**

1.4	Prehrana v bolnišnicah in socialnovarstvenih zavodih							
Prehrana bolnikov mora biti prilagojena njihovim specifičnim potrebam ter kakovostna in uravnotežena. Bolnišnice in socialnovarstveni zavodi so pomembni porabniki hrane, zato je treba tudi v njih z javnim naročanjem povečati delež kakovostne lokalno pridelane hrane.								
Izboljšana kakovost prehrane bolnikov in starejših odraslih v bolnišnicah in socialnovarstvenih zavodih s poudarkom na lokalni trajnostni oskrbi	Vzpostavitev sistema javnega naročanja hrane z upoštevanjem kratkih verig, povečevanjem deleža kakovostnih lokalno in ekološko pridelanih živil in načel zelenega javnega naročanja, prilagojenega bolnišnicam in socialnovarstvenim zavodom v smislu poenostavitve in boljše učinkovitosti javnih naročil	Spremljanje stanja organizacije prehrane v socialnovarstvenih in zdravstvenih zavodih	2020→	Poročilo	MZ, MDDSZ	NIJZ, na podlagi javnega razpisa izbran izvajalec, Združenje zdravstvenih zavodov Slovenije, Skupnost socialnih zavodov	**	**
		Podpora vzpostavitvi javnega naročanja živil na podlagi Kataloga živil GZS, Izobraževanje osebja za izvajanje	2021	Izobraževanja za izvajanja javnih naročil	MZ, MDDSZ	GZS, MKGP, NIJZ, MJU, Združenje zdravstvenih zavodov Slovenije, Skupnost socialnih zavodov, ZZS, KGZS	*	*

2.	Izboljšanje ponudbe zdravju koristnih izbir v povezavi s turistično ponudbo in deležniki v živilski dejavnosti Uresničevanje strateških ciljev: <ul style="list-style-type: none"> – zmanjšati delež prebivalcev s čezmerno telesno maso in debelih, – zmanjšati vnos nasičenih maščob, sladkorja in soli, – zmanjšati vsebnost transmaščob v živilih. 							
2.1	Spodbujanje zdrave gostinske in turistične ponudbe ter aktivni turizem Čedalje več prebivalcev Slovenije se prehranjuje zunaj doma, zato je treba pri gostincih in uporabnikih storitev povečati zanimanje za zdravo ponudbo v gostinstvu. Za lažjo izbiro zdrave ponudbe v gostinstvu in turizmu so oblikovana merila za jedi oziroma obroke, ki bi se lahko uporabila pri uveljavitvi certifikata za prepoznavnost zdrave ponudbe. Merila se nanašajo na energijsko gostoto ter vsebnost zelenjave, sadja in posameznih hranil v obroku, med temi so količina soli in sladkorjev ter kakovost in količina maščob. Gostinske ponudnike bo treba spodbuditi, da ponudbo obogatijo z zdravju koristnimi obroki skladno z že oblikovanimi merili, kar bo okrepilo njihovo prepoznavnost pri potrošniku.							
Povečati in izboljšati ponudbo zdravju koristnih obrokov in jedi pri ponudnikih v gostinstvu in turizmu	Spodbujanje ponudbe zdravju koristnih obrokov oziroma jedi v gostinstvu in turizmu	Proučitev potreb in ugotovitev dejavnikov, ki bi ponudnike hrane usmerjali k bolj zdravi ponudbi	2020 →	Opravljen analiza trga in predlogi za pripravo mehanizma za usmeritev ponudnikov hrane k bolj zdravi ponudbi (npr. podeljevanje certifikata)	MZ, MGRT	NIJZ, GZS-TGZS, OZS, drugi deležniki	*	*
		Slovenija - Evropska gastronomska regija 2021	2019→	Priprava in izvajanje projektov na podlagi sprejete strategije, usmeritev in ciljev	MGRT	STO, MKGP, MZ, MK, TGZS, OZS, TZS, VSGT, UP, BIC, SEM idr.	**	**

2.2 Zagotavljanje ponudbe zdravju koristnih izdelkov v sodelovanju z deležniki v živilski dejavnosti

Na trgu je veliko cenovno zelo dostopnih živil, ki so po sestavi in energijski gostoti prehransko neugodna. Vsebujejo veliko maščob, transmaščob, soli in sladkorja ter ob pogostem uživanju ne prispevajo k uravnoteženi prehrani. Zato je treba njihovo sestavo prilagoditi potrebam sodobnega načina življenja tako, da proizvajalci preoblikujejo sestavo živil (npr. zmanjšajo vsebnost enostavnih sladkorjev, soli in nasičenih maščob), potrošnike pa seznanjajo z vsebnostjo hranil z ustreznim označevanjem.

Povečati ponudbo prehransko ustrežnejših in tudi preoblikovanih živilskih izdelkov	Spreminjanje sestave živilskih izdelkov (preoblikovanje) z zmanjšanjem vsebnosti sladkorja, sladil, transmaščob, nasičenih maščobnih kislin ter soli ob zagotavljanju zadostne preskrbljenosti z jodom in povečevanjem deleža sestavin ekološkega izvora	Spremljanje uresničevanja zavez nacionalne industrije glede izboljševanja sestave živil (samoovrednotenje)	2019 →	Letna poročila o izvajanju zavez	MKGP	GZS – ZKŽP, MIZŠ, MZ, NIJZ	**	**
		Priprava programa za preoblikovanja živil za večletno obdobje (do 2025) v povezavi z aktivnostmi JANPA II	2019→	Sprejet in usklajen program dela skupine za preoblikovanja Izvajanje aktivnosti v okviru JANPA II	MZ	NIJZ, MKGP, MIZŠ, GZS – ZKŽP, TZS, OZS, PSPJZ	projektna sredstva razpisa EK	/ projektna sredstva razpisa EK
		Izvajanje akcijskega načrta za zmanjševanje soli v prehrani 2010–2020 in priprava novega z upoštevanjem preskrbljenosti prebivalstva z jodom	2019–2022	aktivnosti za zmanjšanje soli v prehrani Izdelan akcijski načrt »ANSol« za naslednje obdobje	MZ	NIJZ in PSPJZ	**	**

	Oblikovanje zavez drugih sektorjev oziroma krovnih zavez živilskopredelovalne industrije za zmanjševanje hranil s potencialno neugodnim vplivom na zdravje v izdelkih	2019 →	Podpis zavez živilskopredelovalne industrije za zmanjševanje vsebnosti sladkorja, soli in maščob v izdelkih	MKGP	GZS – ZKŽP, NIJZ, MGRT, MZ	**	**
	Promocija proizvajalcev, ki razvijajo živila z ugodno prehransko sestavo	2019–2022	Število promocij	MZ, MKGP	Na podlagi javnega razpisa izbran izvajalec	*	*
	Izvajanje aktivnosti preoblikovanja za več polnozrnatih izdelkov	2022	Izvedba projekta Wholegrain	MZ	GZS, NIJZ, MKGP	sredstva EK in GZS	sredstva EK in GZS
	Vzpostavitev modela za spremljanje sestave živi na podlagi metodologije EU in določitev izhodiščnega stanja za reformulacijo (predviden projekt v 16 državah)	2020 →	Vzpostavljen model za načrtno spremljanje sestave živil (monitoring) v povezavi z aktivnostmi razpisa EU	MZ, EK	GZS – ZKŽP, NIJZ, MKGP, MIZŠ, TZS, OZS, PSPJZ in izbrana agencija na ravni EU in ANSES	EK	EK

3.	<p>Zagotavljanje dostopnosti do zdravju koristnih prehranskih izbir za socialno ogrožene in ranljive skupine prebivalstva</p> <p>Uresničevanje strateškega cilja: – povečati uživanje zelenjave in sadja.</p> <p>Omejene finančne zmožnosti prebivalcev zmanjšujejo dosegljivost sadja in zelenjave ter drugih zdravju koristnih in priporočenih skupin živil. Naloga države je olajšati dostopnost in dosegljivost zdravju koristnih prehranskih izbir socialno ogroženim in ranljivim prebivalcem in s tem pomagati ohranjati zdravje najranljivejšim.</p>							
Povečati dostopnost do zdravih izbir	Spodbujanje mehanizmov za povečanje dostopnosti zelenjave in sadja ter drugih zdravih prehranskih izbir za socialno ogrožene in ranljive skupine prebivalcev	Vključitev živil z ugodno prehransko sestavo v pakete pomoči	2019 →	Dobave paketov pomoči, ki poleg dosedanjih izdelkov vsebujejo še izdelke iz pšenične polnozrnate moke in konzervirano zelenjavo (od leta 2017 tudi fižol in pelati)	MDDSZ	Na podlagi javnega razpisa izbran izvajalec – partnerske organizacije	5.138.140 EUR brez DDV (sredstva za obdobje 2019–2020)	4.150.167 EUR brez DDV (sredstva za obdobje 2021–2022)

		Spodbujanje humanitarnih organizacij, ki sodelujejo v postopku JR za izbor partnerskih organizacij, da v prijavi opredelijo zdrave prehranske izbire	2019	Objavljen javni razpis za obdobje 2017–2019 (ki vključuje tudi zdrave izbire)			**	**
		Program za opolnomočenje ranljivih skupin za pripravo zdravih obrokov v skladu s priporočili	2019 →	Izvedba izobraževanj, delavnic in priporočil za pripravo zdravih in cenovno dostopnih obrokov	MZ	Na podlagi javnega razpisa izbran izvajalec	*	/
	Zmanjševanje količine zavržene hrane	Oddaja higiensko neoporečne hrane oziroma viška nerazdeljenih obrokov humanitarnim organizacijam	2019 →	Letna količina oddane hrane okvirno 1.470 ton	MKGP	Trgovske verige (Lidl-Lions-projekt), Karitas, Slovenska filantropija, Vzgojno-izobraževalni zavodi, socialni zavodi...	**	**
		Izobraževanje nosilcev dejavnosti, ki skrbijo za razdeljevanje hrane	2019 →	Izvedeno izobraževanje	MKGP	UVHVVR	**	**

		Sofinanciranje nakupa tehnične opreme za delovanje humanitarnih organizacij in drugih posrednikov za doniranje hrane	2018 →	Dnevno oddani viški hrane	MKGP	Trgovske verige in drugi nosilci živilske dejavnosti (kmetje, ŽPI, obrati javne prehrane – gostinstvo)	50.000 EUR	50.000 EUR
	Spodbujanje kratkih dobavnih verig od pridelovalca do končnega potrošnika (lokalne tržnice, alternativne poti prodaje, partnersko kmetovanje ipd.)	Obveščanje o ponudbi lokalne hrane in živil	2019–2022	Objave lokalnih ponudnikov na zemljevidu ter prispevkov na spletni strani Naša super hrana (http://www.nasasu.perhrana.si/), sodelovanje na posvetih in izobraževanjih	MKGP	KGZS, GZS – ZKŽP, ZZS, MIZŠ, MZ, MDDSZ, MORS, MNZ	**	**
	Podpora socialno ogroženim in ranljivim skupinam za večjo finančno, zdravstveno in okoljsko pismenost v povezavi z nakupom in pripravo jedi	Izvedba spremljevalnih ukrepov za končne prejemnike – izobraževanje in opolnomočenje prejemnikov pomoči – tudi brezplačna zdravniška pomoč za brezdomce, delavnice o zdravem načinu življenja, osnovah prve pomoči	2019–2020	Izvedeni spremljevalni ukrepi za materialno ogrožene	MDDSZ	Na podlagi javnega razpisa izbran izvajalec – partnerske organizacije	559.145 EUR (sredstva za razdeljevanje hrane in izvedbo spremljevalnih ukrepov za obdobje 2019–2020)	475.000 EUR (sredstva za razdeljevanje hrane in izvedbo spremljevalnih ukrepov za obdobje 2021–2022)

		Programi/projekti za spodbujanje bolj zdravega prehranjevanja socialno ogroženih in ranljivih skupin	2019 →	Število projektov, ki spodbujajo zdravstveno pismenost socialno ogroženih in ranljivih skupin	MZ	Na podlagi javnega razpisa izbran izvajalec	*	*
4.	Zagotavljanje varne in zdrave hrane s poudarkom na lokalni trajnostni oskrbi in samooskrbi Uresničevanje strateškega cilja: – povečati uživanje zelenjave in sadja.							
4.1	Ponudba in povpraševanje po zdravju koristni, lokalno trajnostno pridelani in predelani hrani Lokalno pridelana živila so sezonsko dostopnejša in bolj kakovostna, saj imata zelenjava in sadje več vitaminov ter posledično višjo hranilno vrednost, hkrati to zagotavlja preživetje slovenskemu kmetu in delavcu v živilskopredelovalni industriji. Zaradi krajšega transporta je lokalna oskrba s hrano pomembna tudi z vidika vpliva na okolje, vpliva pa tudi na urejenost in obdelanost podeželja ter zagotavlja delovna mesta. Republika Slovenija z domačo pridelavo še ne pokriva svojih potreb po kmetijskih in živilskih izdelkih, zato je v tem času zagotavljanje prehranske varnosti pomemben izziv. Lokalna oskrba z živilo mora zajemati pomembnejši delež na slovenskem trgu.							

S trajnostno pridelanimi živali povečati lokalno oskrbo gospodinjstev, javnih zavodov in drugih proračunskih uporabnikov, ki zagotavljajo prehrano skladno s smernicami	Zagotavljanje pogojev in povečevanje spodbud za ekološko pridelavo	Financiranje ukrepov v okviru Programa razvoja podeželja 2014–2020	2019 →	Podpora v okviru ukrepa M 11 – Ekološko kmetovanje	MKGP	AKTRP, ekološki kmetje prijavljeni v ukrep pod pogoji, ki jih predpiše EK.	9.600.000 EUR že izplačanih v 2019 za leto 2018; v 2020 za leto 2019 predvideno izplačanih 10.500.000 EUR; SKUPAJ: 20.100.000 EUR	24.000.000 EUR	
	Spodbujanje kratkih dobavnih verig in lokalnih trgov	Financiranje projektov v okviru Programa razvoja podeželja 2014–2020, ukrep Sodelovanje	2019 →	Objavljena uredba, javni razpisi za izvedbo triletnih programov, število izbranih programov	MKGP	AKTRP, na podlagi javnega razpisa izbran izvajalec	75.000 EUR (le v 2020)	200.000 EUR	
	Vzpostavitev sistema naročanja živil v javnih zavodih s poudarkom na lokalni trajnostni oskrbi	Zmanjševanje administrativnih bremen pri javnem naročanju živil v javnih zavodih		2019 →	Povezava kataloga živil za javno naročanje z aplikacijami v sistemu VIZ	MIZŠ	NIJZ, GZS, MZ	/	/
		Nadgradnja sistema naročanje hrane		2020 →	Prenos nacionalnih izkušenj na raven EU	MZ	NIJZ, GZS	projektna sredstva razpisa EK	projektna sredstva razpisa EK

	Promocija kmetijskih in živilskih proizvodov (skupna splošna promocija, promocija shem kakovosti)	Kampanja, vezana na sheme kakovosti in sektorje, ki so vstopili v sektorsko promocijo za: mleko, meso (goveje, perutninsko) in sadje, ob upoštevanju priporočil o uravnoteženem prehranjevanju za zdravje (2016–junij 2019)	2019	Oglasi v klasičnih medijih, promocijski material, namenjen potrošnikom, degustacije, spletne strani in družbena omrežja ipd.	MKGP	GZS, KGZS, ZZS in sektorski odbor za mleko, meso in sadje ter komunikacijsko-oglaševalne agencije, izvajalec izbran po pravilih javnega naročanja	– v 2019 planirano 614.000,00 EUR iz državnega proračuna in 408.300,00 EUR prispevka sektorjev – v 2020 planirano 732.000,00 EUR iz državnega proračuna in 1.000.000,00 EUR prispevka sektorjev	– v 2021 planirano 866.000,00 EUR iz državnega proračuna in 723.000,00 EUR prispevka sektorjev – v 2020 planirano 870.000,00 EUR iz državnega proračuna in 643.000,00 EUR prispevka sektorjev
4.2	<p>Varna hrana</p> <p>Uresničevanje strateškega cilja: – doseganje visoke ravni varstva človekovega življenja in zdravja.</p> <p>Doseganje visoke ravni varstva človekovega življenja in zdravja je eden temeljnih ciljev živilske zakonodaje. Pravila in postopki, ki temeljijo na analizi tveganja, so ključna podlaga za zagotavljanje varne hrane. Programi za zagotavljanje varnosti hrane morajo biti celostni in temeljiti na načelu analize tveganja z upoštevanjem okoljskih vidikov. Učinkovit sistem nadzora nad varnostjo živil je mogoče zagotoviti le s stalnim izvajanjem ukrepov za spremljanje in preprečevanje izbruhov nalezljivih bolezni, povezanih s hrano.</p>							
Zmanjšati pojavnost okužb, zastrupitev in bolezni, povzročenih s	Sprotno nadgrajevanje obstoječih programov spremljanja na področju varnosti	Spremljanje (monitoring) in poročanje o biološki in kemijski varnosti hrane in materialov, ki prihajajo v stik z živali	2019–2022	Obdobna in letna poročila	MKGP, MZ			

hrano	živil/hrane, vzpostavljene povezave (mreženje) in usklajeno načrtovanje skupno poročanje in uporaba podatkovnih zbirk za ocene vnosa/izpostavljenost i dejavnikom tveganja	Ocene izpostavljenosti prebivalcev Slovenije dejavnikom tveganja v povezavi s hrano, s predlogi ukrepov, v tesnem sodelovanju z Evropsko agencijo za varnost hrane (EFSA)		Vrednotenja s presojo tveganja		UVHVVR, ZIRS, NIJZ, NLZOH, NIB, IJS	**	**
		Obravnavanje izbruhov nalezljivih bolezni, povezanih s hrano		Obdobna in letna poročila				
		Spremljanje in sodelovanje v sistemu RASSF, obveščanje javnosti o tveganjih in preventivne dejavnosti		Gradiva v različnih formatih, obveščanja v različnih medijih				
		Vzdrževanje sistema spremljanja neželenih dogodkov v povezavi z živilom s poudarkom na prehranskih dopolnilih – nutrivigilanca	2019 →	Delujoči sistem, poročila	MZ	NIJZ, ZIRS, JAZMP, NLZOH, UKC, Center za zastrupitve	**	**
Celovito zagotavljanje varnosti hrane	Stalno izvajanje uradnega nadzora živil, ki mora biti pregleden, učinkovit in dinamičen ter temeljiti na analizi tveganja	Izvajanje uradnega nadzora	2019–2022	Poročila o uradnem nadzoru	MKGP, MZ	UVHVVR, ZIRS	**	**

	Izvajanje Protokola komuniciranja in obveščanja o varni hrani in krmi	Sodelovanje deležnikov in obveščanje javnosti v povezavi z varnostjo živil	2019–2022	Sporočila za javnost v zvezi z zagotavljanjem varnosti živil	MKGP, MZ	UVHVVR, ZIRS, NIJZ	**	**
	Izvajanje Akcijskega načrta EU za obvladovanje naraščajoče grožnje protimikrobne odpornosti	Izdelava nacionalne Strategije smotrne rabe protimikrobnih zdravil in obvladovanja odpornosti mikrobov proti protimikrobnim zdravilom v humani in veterinarski medicini (2016–2022)	2019–2022	Izdelana nacionalna strategija z izvedbenim načrtom	MKGP-UVHVVR, MZ	Nacionalna komisija za smotno rabo protimikrobnih zdravil v Sloveniji, UVHVVR, NIJZ, NIB, VF, Infekcijska klinika	**	**
	Redno seznanjanje javnosti o rezultatih spremljanja in uradnega nadzora	Izvajanje uradnega nadzora	2019–2022	Objavljeni rezultati uradnega nadzora, novinarske konference	MKGP, MZ	UVHVVR, ZIRS	**	**

	Obveščенost, izobraženost in usposobljenost vseh deležnikov živilske dejavnosti za zagotavljanje varne in kakovostne hrane	Aktivna udeležba na izobraževanjih nosilcev živilske dejavnosti – predstavitev in pojasnjevanje živilske zakonodaje	2019–2022	Sodelovanje na velikem spomladanskem živilskem seminarju GZS, izobraževanje za člane TZS	MKGP	MZ, UVHVVR, GZS-ZKŽP, OZS	**	**
5.	<p>Označevanje, predstavljanje in trženje živil</p> <p>Uresničevanje strateškega cilja: – zmanjšati delež prebivalcev s čezmerno telesno maso in debelih.</p> <p>Raziskave kažejo, da se otrokom največ tržijo sladkane pijače, kosmiči za zajtrk z veliko enostavnih sladkorjev, slaščice, prigrizki in restavracije s hitro prehrano. Okolje, ki spodbuja pogosto uživanje večjih količin energijsko goste hrane, je pri otrocih poleg nezadostne telesne dejavnosti eden glavnih vzrokov za naraščajočo debelost. Intenzivno trženje energijsko gostih in hranilno revnih živil negativno vpliva na prehranske izbire, zato je treba najranljivejšo skupino, otroke, zaščititi pred komercialnimi vplivi, ki spodbujajo uživanje sladkih, slanih in mastnih živil. Poleg tega želimo prebivalcem olajšati izbiro prehransko ustrežnejših izdelkov.</p>							
Potrošnikom omogočiti lažjo izbiro živil	Proučitev pristopov za lažje in boljše razumevanje prehranskih informacij in informacij o označevanju živil na splošno ter za ciljne populacijske skupine	Priprava pogojev in vzpostavitev nacionalne sheme za označevanje zdravju koristnih živil v skladu z zakonodajo EU	2020 →	Nacionalna shema za označevanje zdravju koristnih živil vzpostavljena	MZ, MIZŠ,	ARRS, izvajalec CRP, na podlagi javnega razpisa izbran izvajalec, skupina za reformulacijo		
		Označevanje energijske vrednosti živil na sprednji strani embalaže kot del zavez odgovornosti industrije	2019 →	Delež domačih proizvajalcev, ki ima pri svojih izdelkih na sprednji strani embalaže oznako energijske vrednosti	MKGP	GZS – ZKŽP	/	/

	Podpora potrošniškim organizacijam za izvajanje dejavnosti ozaveščanja in izobraževanja o prehrani (primerjalno potrošniško testiranje)	Izvajanje javne službe primerjalnih ocenjevanj blaga in storitev v okviru podeljene koncesije (2018–2019)	2019 →	Javna služba se izvaja v skladu s podpisano koncesijsko pogodbo	MGRT	Mednarodni inštitut za potrošniške raziskave		
Omejiti trženje zdravju nekoristnih živil otrokom	Ukrepi za zmanjševanje uživanja zdravju nekoristnih živil	Spremljanje oglaševanja živil otrokom; razvoj skupnega pristopa EU ter izvajanje aktivnosti v okviru JANPA II	2019–2022	Harmonizacija Direktive o avdiovizualnih medijskih storitvah Poročila o stanju oglaševanja	MK MZ, MK	AKOS, NIJZ Na ravni EU izbran izvajalec	** projektna sredstva razpisa EK	** projektna sredstva razpisa EK

		Spremljanje uresničevanja danih zavez nacionalne industrije pijač glede trženja pijač otrokom	2019–2022	Poročilo o izvajanju zavez	MKGP	GZS – ZKŽP, MIZŠ, MZ, NIJZ	**	**
		Izvedba akcij ozaveščanja o problematiki trženja/oglaševanja živil otrokom s poudarkom na digitalnem trženju in v povezavi z drugimi področji trženja (alkohol, igranje računalniških iger /gaming, tobak, igre na srečo/gambling)	2019–2022	Število izvedenih akcij ozaveščanja, prispevki v medijih	MZ	NIJZ	**	**
	2019 →		Ozaveščanja strokovnih delavcev v VIZ v okviru programa mreže zdravih šol (rdeča nit za šole, leto 2019/2020, Vzgoja in izobraževanje v realnem in digitalnem svetu)	MZ	**		**	
	2020		Preučitev možnosti priprave programov za mlade iz ranljivih skupin na teme digitalizacije in tarčnega marketinga	MDDSZ	Na podlagi javnega razpisa izbran izvajalec	*	*	

6.	Telesna dejavnost za zdravje v različnih življenjskih obdobjih Uresničevanje strateških ciljev: – zmanjšati delež prebivalcev s čezmerno telesno maso in debelih, – zmanjšati delež funkcionalno manj zmožnih starejših ter bolnikov.							
6.1	Telesna dejavnost v vzgojno-izobraževalnem sistemu Zagotavljanje šolske športne vzgoje sodi v področje vzgoje in izobraževanja, ki ga pokriva ministrstvo, pristojno za izobraževanje. Smiselno je, da se zaradi velikih sprememb v življenjskih slogih vsem čas neprekinjenega sedenja kar najbolj skrajša in se čim pogosteje prekine.							
Zagotavljanje ustreznosti količine redne dejavnosti za vse otroke in mladino ter izboljšanje njene kakovosti	Spodbujanje telesne dejavnosti v vrtcih in šolah (minuta za gibanje, rekreativni odmor, spodbujanje aktivnega prihoda v šolo)	Prenos znanj v VIZ – minuta za zdravje, rekreativni odmor, poučevanje z gibanjem, gibanje v prostem času, vaje za dobro držo, zmanjševanje teže šolske torbice, pomen regeneracije in spanja, aktivni prihod v šolo	2019–2022	Vsebine spodbujane v program zdravih šol in mreži zdravih vrtcev	MZ, MIZŠ	NIJZ, MK	**	**

	<p>Na ravni šole vzpostavitev tesnejšega in kakovostnejšega interdisciplinarnega sodelovanja zdravstvene službe (pediatrov, šolskih zdravnikov, fizioterapevtov in drugih zdravstvenih delavcev) s šolami v primeru potrebe po prilagajanju ali omejitvi telesne dejavnosti kratkotrajnim ali dolgotrajnim posebnostim ali zdravstvenim omejitvam posameznika namesto opravičevanja od vseh oblik telesne dejavnosti</p>	<p>Vzpostavitev platforme SLOfit, ki omogoča povezovanje osebnih zdravnikov/pediatrov s starši in zdravstvenimi službami za posameznega učenca/dijaka, ki je vključen v sistem športnovzgojnega kartona</p>	<p>2019 →</p>	<p>Vzpostavljena platforma SLOfit</p>	<p>MIZŠ, MZ</p>	<p>FŠ</p>		
--	--	---	---------------	---------------------------------------	-----------------	-----------	--	--

	Proučitev možnosti za ponovno uvedbo t. i. ur korektivne vadbe oziroma dopolnilnega pouka za tiste učence, ki za zdrav razvoj potrebujejo še dodatne oblike telesne dejavnosti				MIZŠ			
	Ozaveščanje otrok in staršev o primerni prehrani med telesno dejavnostjo ter posebna skrb za otroke, ki so športniki	Izdaja in promocija brošure »Kaj je zdrav šport mladih?« za pediatre	2020	Izdelana in distribuirana brošura	MZ	FŠ, Pediatrična klinika	**	
6.2	Spodbujanje telesne dejavnosti v različnih življenjskih obdobjih Telesna dejavnost pozitivno učinkuje na zdravje tudi neodvisno od prehrane. Pomembno je, da smo telesno dejavni v vseh življenjskih obdobjih, saj tako ohranjamo telesno, duševno in socialno krepkost od otroštva do pozne starosti.							

Spodbujanje telesne dejavnosti v ciljnih skupinah populacije	Sprejem in uveljavitev medsektorsko usklajenih nacionalnih smernic za telesno dejavnost za različne ciljne skupine populacije, vključno s smernicami za preprečevanje sedečega življenjskega sloga	Posodobitev obstoječih smernic za telesno dejavnost za različne ciljne skupine prebivalstva na podlagi smernic za telesno dejavnost SZO in Priporočil Sveta za medsektorsko spodbujanje telesne dejavnosti (vključno s priporočili glede spanja)	2020–2022	Priprava in predstavitev nacionalnih smernic/priporočil za telesno dejavnost za zdravje za različne starostne skupine	MIZŠ, MZ	NIJZ, FŠ, MK in drugi relevantni deležniki	**	**
6.2.1	<p>Telesna dejavnost otrok, mladostnikov in študentov</p> <p>Telesna dejavnost le v sklopu športne vzgoje v šolah na zadošča za zdrav razvoj in ohranjanje zdravja. Otroci in mladi imajo precej možnosti za udeležbo v športnih programih, organiziranih v prostorih šole, vendar so zaradi plačljivosti teh vsebin prikrajšani otroci iz socialno šibkih družin. Zato so toliko pomembnejši za uporabnika v celoti brezplačni programi.</p>							
Zagotoviti vsaj eno uro kakovostno vodene vadbe dnevno za vse starostne skupine otrok in mladostnikov	Podpora izvajanju programov za povečanje gibalne zmogljivosti in obvladovanje debelosti pri otrocih in mladostnikih	Dodatne brezplačne ure športne dejavnosti šolarjem	2019 →	Izvedba pilotnega projekta v okviru razširjenega programa v OŠ	MIZŠ	Osnovne šole, ki izvajajo razširjen program	**	**
		Nadgradnja projekta Zdrav življenjski slog, del osi Socialna vključenost in zmanjševanje revščine	2019 →	Priprava dokumentacije in kandidatura za evropska sredstva	MIZŠ	Na podlagi javnega razpisa izbran izvajalec	ESS	ESS

		Prostočasna športna vzgoja predšolskih otrok	2019–2022	Izvajanje programa Mali sonček	MIZŠ	Na podlagi javnega razpisa izbran izvajalec Zavod za šport RS Planica		
Izboljšati gibalne zmožnosti in telesno pripravljenosti otrok in mladine	Izvajanje programov za povečanje gibalne zmogljivosti	Prostočasna športna vzgoja šoloobveznih otrok		Izvajanje programov Ciciban planinec, Zlati sonček, Krpan, Mladi planinec, Naučimo se plavati, šolska športna tekmovanja, Hura, prosti čas ipd., oddelki z dodatno športno ponudbo v OŠ	MIZŠ	Na podlagi javnega razpisa izbran izvajalec Zavod za šport RS Planica, vzgojno-izobraževalni zavodi		

	Izvajanje obštudijskih športnih dejavnosti	Celoletni športni programi obštudijskih športnih dejavnosti	2019–2022	Izvedeni obštudijski programi, ki vključujejo redno strokovno vodeno vadbo z visoko pozitivnim zdravstvenim učinkom za izboljšanje telesne pripravljenosti – najmanj 60 ur letno oziroma 30 tednov po dve uri tedensko	MIZŠ	Izvajalci letnega programa športa, na podlagi javnega razpisa izbran izvajalec		
		Športne prireditve študentov na univerzitetni in nacionalni ravni		Izvedba športnih prireditev				
		Tekmovanja pod okriljem mednarodne univerzitetne športne zveze za univerzitetni šport (FISU)			MIZŠ			

Izboljšanje gibalne zmožnosti in telesne pripravljenosti otrok in mladine	Boljše povezovanje med pristojnimi službami (zdravstvo, šolstvo, sociala) in športnimi organizacijami, društvi in lokalno skupnostjo pri spodbujanju telesne dejavnosti otrok, zlasti socialno ogroženih	Širitev preventivnih timov v lokalnem okolju (zdravstvo, šolstvo, lokalna skupnost, športna in kulturna društva ...) po načelu skupnostnega pristopa na področjih promocije zdrave prehrane, telesne dejavnosti, kakovostnega spanca in zmanjševanja problematike debelosti za otroke in mladostnike	2019	Vzpostavitev podpornih okolij za povečevanje telesne dejavnosti in zmanjševanje sedečega vedenja na podlagi skupnostnega pristopa, izvajanje v izbranih 25 okoljih	MZ	SVRK, NIJZ, MK		
			2020 →	Prenos modelnih podpornih okolij skupnosti za povečevanje telesne dejavnosti in zmanjševanje sedečega vedenja v zdravstveni sistem	MZ	javni zdravstveni zavodi	****	

6.2.2	Telesna dejavnost odraslih Čeprav so trendi glede telesne dejavnosti pri odraslih ugodni, je delež telesno dejavnih še vedno premajhen. Tudi delovno mesto je primerno za spodbujanje telesne dejavnosti, saj je treba vzpostaviti kulturo telesne dejavnosti za krepitev zdravja med delom in zunaj delovnega časa ter razširiti programe telesne dejavnosti za krepitev zdravja v delovna okolja.							
Povečati delež telesno dejavnih odraslih	Podpora socialnim partnerjem za uveljavljanje priporočil o telesni dejavnosti in zmanjševanju neprekinjenega sedenja v okviru programov promocije zdravja na delovnem mestu in izmenjavi dobrih praks (podpora izvajanju minutam za zdravje v delovnih okoljih, podpora vadbe na delovnem mestu)	Priprava strokovnih izhodišč in vzpostavitev nacionalne platforme za zagotavljanje strokovne podpore delodajalcem pri izvajanju programov promocije zdravja na delovnem mestu	2020 →	Vzpostavljena nacionalna platforma	MZ	NJIZ	**	**
	Ozaveščanje prebivalcev o koristih redne telesne dejavnosti za krepitev zdravja in nevarnostih sedečega življenjskega sloga	Izvedba programa ozaveščanja o skrbi za zdravo hrbtenico in preprečevanje in obvladovanje bolečin	2019 →	preizkušanje programa z možnostjo vključitve programa v CKZ	MZ	NIJZ, na podlagi javnega razpisa izbran izvajalec	**, ****	**, ****

	Ozaveščanje prebivalcev o koristih redne telesne dejavnosti za krepitev zdravja in nevarnosti sedečega življenjskega sloga	Izvedba aktivnosti ob evropskem tednu športa (organizacija, izvedba in ovrednotenje evropskega tedna športa)	2019–2022	Poročilo o evropskem tednu športa	MIZŠ, MZ	Evropska komisija, OKS – ZŠZ, v sodelovanju z drugimi športnimi, zdravstvenimi organizacijami (NIJZ, MZ, MIZŠ, DFS – SZ, FŠ ...) in GZS – ZKŽP	6000 EUR	6000 EUR
	Organizacija in izpeljava za uporabnika brezplačnih celoletnih programov kakovostno vodene rekreativne vadbe z različno vsebino na javno dostopnih površinah, s čimer se pričakuje pomemben zdravstveni učinek na vadeče	Sofinanciranje za uporabnika brezplačnih programov	2019 →	Izvajanje celoletnih programov	MIZŠ	Izvajalci letnega programa športa	?	?
6.2.3	<p>Telesna dejavnost starejših odraslih</p> <p>Pri neaktivnih starejših odraslih postanejo težavna že vsakodnevna opravila, kot so vstajanje s stola, dvigovanje stvari ali hoja po stopnicah, poveča se nevarnost padcev in poškodb, kar povzroča večje število hospitalizacij in obiskov drugih ustanov za starejše odrasle. V skupini starejših odraslih manj kot polovica prebivalcev dosega priporočila za telesno dejavnost. Z redno in ustrežno telesno dejavnostjo ob ustrezni prehranski podpori se degenerativni procesi v organizmu starejšega odraslega lahko upočasnijo, posameznik pa dlje ohrani dobro telesno pripravljenost.</p>							

Spodbujati medgeneracijsko sodelovanje s telesno dejavnostjo	Kakovostno vodena gibalna vadba za starejše v različnih okoljih (npr. v socialnovarstvenih zavodih, zdravstvenih domovih, društvih upokojencev, športnih društvih) s povezovanjem upokojenskih, zdravstvenih in športnih organizacij	Organizacija in izvedba projektov/nacionalnih akcij	2019 →	Število akcij, projektov	MZ	Na podlagi javnega razpisa izbrani izvajalci	*	*
	Vodena in za uporabnika brezplačna skupinska vadba starejših na javno dostopnih površinah	Sofinanciranje programov širjenja mreže za uporabnika brezplačnih načinov telesne dejavnosti	2020–2022	Poročila izbranih izvajalcev	MZ	Na podlagi javnega razpisa izbran izvajalec	**	**
		Sofinanciranje programov za izboljšanje telesne dejavnosti pri socialno ogroženih posameznikih, upošteva kazalnike zdravja v občini	2020–2022	Poročila izbranih izvajalcev	MZ	Na podlagi javnega razpisa izbran izvajalec	**	**
7.	<p>Telesna dejavnost in okolje, ki jo spodbuja</p> <p>Uresničevanje strateških ciljev:</p> <ul style="list-style-type: none"> – zmanjšati delež prebivalcev s čezmerno telesno maso in debelih, – zmanjšati delež prebivalcev, ki so telesno nedejavni, – zmanjšati delež funkcionalno manj zmožnih starejših ter bolnikov. 							

7.1	Okolje za spodbujanje telesne dejavnosti Urejenost širše okolice bivališč lahko z zelenimi površinami spodbudi priložnostno vsakodnevno gibanje ljudi, poleg učinka na telesno zdravje posameznika ima zadrževanje na prostem dokazano blagodejne učinke tudi na psihično stanje starejših.								
Usmeritev občinskih prostorskih načrtov v kakovostno bivalno okolje ter zagotavljanje dostopnosti do površin za telesno dejavnost v lokalnem okolju vsem prebivalcem	Ohranjanje in vzpostavljanje sistemov in infrastrukture v lokalnem okolju, ki spodbujajo telesno dejavnost za zdravje (npr. kolesarske povezave, parki, otoki športa za vse, trim steze ...), vzpostavitev za uporabnike brezplačne telesne vadbe	Gradnja infrastrukture za pešce in kolesarje ter vzpostavitev sistemov izposoje koles	2019 – 2023	Število izboljšav infrastrukture za pešce in kolesarje ter sistemov izposoje koles	MZI, občine	Na podlagi javnega razpisa izbran izvajalec, lokalne skupnosti, Direkcija RS za infrastrukturo, drugi izvajalci	30.879.469,52	34.779.792,79	
		Promocija priročnika za načrtovanje zelenih površin za spodbujanje telesne dejavnosti za zdravje in zdravega življenjskega sloga v lokalnih skupnostih	2019 →	Število izvedenih dogodkov za občine	MZ	Na podlagi javnega razpisa izbran izvajalec,	**	**	
	Povečanje dostopnosti do pitne vode na javnih mestih in v javnih ustanovah ob upoštevanju okoljskih vidikov (uporaba pitnikov namesto vodnih balonov, kjer je to mogoče)	Uresničevanje pravice do pitne vode, zapisane v Ustavi RS	2019–2022		MOP		**	**	

	Povečati kakovost in število javno dostopnih športnih površin v naravnem okolju ob upoštevanju ciljev ohranjanja narave, prednostno z obnovo in ureditvijo obstoječih poti in površin ter jih promovirati	Priprava in promocija priročnika in splošnih smernic/priporočil s področja javnega zdravja z vidikov načrtovanja zelenih površin za spodbujanje telesne dejavnosti prebivalstva in omogočanja zdravega življenjskega sloga		Priprava in medresorska uskladitev smernic/priporočil za načrtovanje zelenih površin za spodbujanje telesne dejavnosti za zdravje za omogočanje zdravega življenjskega sloga	MZ, MOP	Relevantni deležniki, vključno z UIRS in NIJZ, MOP,	**	**
		Promocija okolij za spodbujanje telesne dejavnosti na ravni občin v okviru programa »Zdravih mest«	2019→	Izvedeni dogodki za občine	MZ	NIJZ, sodelujoči partnerji, občine	**	**

		<p>Sodelovanje in povezovanje strokovnih javnosti in nevladnih organizacij (javno zdravje, šport, urbanizem, prostorsko načrtovanje, promet ...) z odločevalci v lokalnih skupnostih z namenom ustvarjati okolje, ki spodbuja telesno dejavnost, promocije</p> <p>»Zdravje v občini http://obcine.nijz.si/« kot orodja za ugotavljanje zdravstvenega stanja in spremljanja trendov zdravja prebivalstva v občini, promocije strokovnih usmeritev pri načrtovanju zelenih površin za spodbujanje telesne dejavnosti za zdravje ter zagovorništva javnozdravstvenih koristi ustvarjanja okolij, ki spodbujajo telesno dejavnost za zdravje</p>	2020–2022		MZ	Na podlagi javnega razpisa izbran izvajalec, relevantni deležniki	*	*
7.2	<p>Telesna dejavnost kot aktivni transport za povečanje trajne mobilnosti</p> <p>Varna pot, ustrezna infrastruktura in dobre prometne povezave so dejavniki, ki pomembno vplivajo na odločitev posameznika za aktivno in trajno mobilnost.</p>							

Vključiti aktiven transport med vsakodnevne dejavnosti in prispevati k trajni mobilnosti	Spodbujanje udeležencev v prometu k aktivnemu in varnemu transportu (npr. kolesarjenje, pešačenje) in h kombiniranju aktivnega transporta z javnim prevozom	Organizacija in izvedba dogodkov ob evropskem tednu mobilnosti	2019–2022	Poročilo o izvedbi evropskega tedna mobilnosti	MZI	Sodelujoče občine, regije in MDS za trajnostno mobilnost, NIJZ, AVP, RKS, SKM (Slovenska kolesarska mreža), ZF ULJ, Slovenska kolesarska zveza, občinski SPV-ji, ZVC-ji, FŠ in drugi zainteresirani. MOP v okviru projekta LIFE – Poskrbimo za podnebje.	240.000	440.000
		Uvajanje trajnostne mobilnosti v vrtcih in osnovnih šolah (igra Kokoška Rozi)	2019–2021	Število sodelujočih ustanov (v letu 2019 sodeluje 120 OŠ in 111 vrtcev)	MZI	Focus, RRA Sinergija, IPoP, Cipra Slovenija in Filozofska fakulteta	230.000 EUR	115.300 EUR
		Vzpostavitev mreže za organizacijo in izvedbo tečajev varne vožnje na kolesu za odrasle in starejše ter pedagoške delavce	2020–2022	Izdan priročnik o varnem kolesarjenju za namene usposabljanja, vzpostavitev dotične mreže in izvedba tečajev	MZI, MNZ, MIZŠ	AVP, SKM, RKS, NIJZ v sodelovanju z občinskimi SPV-ji	**	**

		Subvencioniranje javnega prevoza za dijake in študente	2019–2022	Dijaška/študentska vozovnica po subvencionirani ceni	MZI	SŽ, drugi avtobusni prevozniki	89.428.000 EUR	90.200.000 EUR
Zagotoviti pogoje za varen, učinkovit in prijeten aktiven transport	Umestitev pogojev za aktiven transport v vrtce, šole in na delovna mesta (kolesarjenje, hoja) v prostorske načrte	Subvencija za ureditev in izgradnjo infrastrukture za kolesarje in pešce, ki vključuje tudi kolesarnice ter sisteme za izposajo koles	2019–2022 oz. do porabe sredste v	Izvedba razpisa	MOP, MZI, MIZŠ	Eko sklad	6.500.000 EUR	
	Povečati kakovost sistemov P+R ter sistemov izposoje koles, zlasti v urbanih in primestnih okoljih	Subvencija za ureditev in izgradnjo infrastrukture za kolesarje in pešce, ki vključuje tudi kolesarnice ter sisteme za izposajo koles	2019–2022 oz. do porabe sredste v	Izvedba razpisa	MOP, MZI	Eko sklad	6.500.000 EUR	
	Vozlišča P+R	Javni razpis za sofinanciranje ukrepov trajnostne mobilnosti – vozlišč P+R	2019-2020	Izvedba razpisa (7 vozlišč P+R)	Mzi, občine	Na podlagi javnega naročila izbran izvajalec, občine	4.627.210,62	
	Spodbujanje trajnostne mobilnosti za obisk zavarovanih območij	Priprava javnega poziva občinam v zavarovanih območjih za sofinanciranje ukrepov umirjanja prometa v zavarovanih območjih	2019–2020	Število izvedenih ukrepov umirjanja prometa v zavarovanih območjih	MOP	Občine v zavarovanih območjih	1 mio. EUR	

8.	Vloga sistema zdravstvenega varstva Uresničevanje strateških ciljev: <ul style="list-style-type: none"> – zmanjšati delež prebivalcev s čezmerno telesno maso in debelih, – povečati delež dojenih otrok, – zmanjšati delež podhranjenih in funkcionalno manj zmožnih starejših in bolnikov, – zmanjšati delež prebivalcev, ki so telesno nedejavni, – povečati delež tistih, ki vsakodnevno zajtrkujejo, – povečati uživanje zelenjave in sadja, – zmanjšati vnos nasičenih maščob, sladkorja in soli. 							
8.2	Izvajanje preventivnih programov							
8.2.1	Bodoči starši in dojenčki Opolnomočenje in ozaveščanje mladih staršev o zdravi prehrani in telesni dejavnosti je dobra popotnica za zdrav življenjski slog mladih družin. Bodoči starši so v pričakovanju rojstva otroka najbolj pripravljeni prisluhniti nasvetom, zato je treba podporne dejavnosti usmeriti k družini, bodoči materi, ki načrtuje zanositev, dojenju, uvajanju mešane prehrane ter spodbujanju zdrave prehrane in telesne dejavnosti v celotnem življenju družine.							
Posebna skrb za zdravo prehrano in telesno dejavnost nosečnic, doječih mater in dojenčkov	Razvoj in uveljavitev priporočil za prehrano in telesno dejavnost nosečnic	Izdelava smernic za telesno vadbo nosečnic in doječih mater	2022	Izdelane smernice		NIJZ, RSK za ginekologijo, drugi relevantni deležniki (Združenje fizioterapevtov, SLOPEN, FŠ, drugi)		
		Dopolnitev smernic zdravega prehranjevanja za nosečnice in doječe matere z usmeritvami za prehranska dopolnila	2022	Oblikovanje, tisk in distribucija dopolnjenih smernic		NIJZ, RSK za ginekologijo, drugi relevantni deležniki (Združenje fizioterapevtov, SLOPEN, drugi)		5.000 EUR

		Izdelan predlog vodene telesne vadbe za zdrave nosečnice v ZD (v okviru projekta MoST)	2019→	Izdelan predlog in spodbujanje izvajanja v ZD	MZ	NIJZ v sodelovanju z zunanjimi strokovnjaki; ZD	****	****
Izboljšati obveščeno in opolnomočenost bodočih staršev	Umestitev vsebin o zdravem prehranjevanju in telesni dejavnosti v programe šol za bodoče starše	Prenos vsebin šole za bodoče starše za področje prehranjevanja in spodbujanja telesne dejavnosti pri dojenčkih in malih otrocih, nastalih v okviru izvajanja projekta Skupaj za zdravje, v sistem	2020 →	Prenos vsebine za bodoče starše in priporočila za šolo za starše v celotni zdravstveni sistem	MZ	NIJZ	****	****
	Prenovljeni preventivni programi – strokovna podpora (obveščanje, svetovanje in učenje veščin dojenja in komplementarnega prehranjevanja novorojenčkov, dojenčkov in malih otrok) pri vseh	Preizkušanje prenovljenih vsebin Spremljanje indikatorjev in priprava poročil	2020	Predlog sprememb pravilnika o preventivnih programih	MZ	NIJZ, MIZŠ	**	**

	izvajalcih zdravstvenih storitev, ki so v stiku z bodočimi starši in družino		2022→	Pripravljena metodološka navodila za pripravo in spremljanje indikatorjev	MZ	NIJZ		***
Povečati delež dojenih otrok ob ustrezni dopolnilni prehrani ob 12. mesecu starosti	Spodbujanje in vzdrževanje izključnega dojenja do šestega meseca starosti Povečati delež ustrezno izobraženega zdravstvenega osebja	Usklajeno izobraževanje strokovnega zdravstvenega osebja (spodbujanje pogostnosti začetnega dojenja in izključnega dojenja do dopolnitve šestega meseca starosti in nadaljevanja do otrokovega 2. leta starosti)	2019–2022	Število izvedenih izobraževanj za zdravstvene strokovnjake, število izobraženih zdravstvenih delavcev in sodelavcev	MZ	Nacionalni odbor za spodbujanje dojenja (NOSD) pri Unicefu Slovenija, NIJZ in drugi	do 20.000,00 EUR	do 20.000 EUR

	Podpora uveljavitvi Smernic zdravega prehranjevanja za dojenčke	Posodobitev nacionalnih smernic zdravega prehranjevanja za dojenčke, namenjenih strokovni javnosti	2020	Oblikovanje, tisk in distribucija dopoljenih smernic	MZ	NIJZ, Pediatrična klinika, UNICEF idr.	5.000 EUR	
	Uveljavitev pravil omejevanja oglaševanja nadomestkov materinega mleka	Pregled stanja na področju omejevanja trženja nadomestkov materinega mleka in živil za malčke	2019–2022	Pregled stanja in predlog nadzora sistema	MZ	Zdravstvene in lekarniške ustanove	*	*

	Širitev mreže dojenju prijaznih zdravstvenih ustanov	Certificiranje zdravstvenih ustanov	2019–2022	Število dojenju prijaznih zdravstvenih ustanov	MZ	Nacionalni odbor za spodbujanje dojenja (NOSD) pri Unicefu Slovenija	**	**
	Vzpostaviti dojenju prijazno okolje na javnih mestih	Vzpostavitev pilotnega modela	2022 →	Izvedba pilotnega modela	MZ	Na podlagi javnega razpisa izbran izvajalec	*	*

	Vzpostaviti sisteme spremljanja dojenja	Obdelava zbranih podatkov v okviru projekta SI. Menu Slovenija in nadaljnjih raziskav	2019–2022	Poročilo, ki vključuje vse obdelane podatke	MZ	NIJZ	**	**
8.2.2	Otroci in mladostniki Pomembno je, da preventivne programe nadgradimo tako, da poleg zgodnjega odkrivanja in obravnave v primeru slabih prehranskih navad in nezadostne telesne dejavnosti otrokom, mladostnikom in njihovim družinam ponudimo tudi ustrezne programe v podporo spremembam prehranskih in gibalnih navad, pri tem pa jih povezujemo z lokalnim okoljem.							

<p>Zmanjšati delež otrok in mladostnikov s povečano telesno maso in delež debelih</p>	<p>Zgodnje odkrivanje in zdravljenje otrok in mladostnikov, ki so ogroženi z dejavniki tveganja za razvoj bolezni in stanj, povezanih z neustreznim prehranjevanjem, čezmerno hranjenostjo, debelostjo in nezdravim življenjskim slogom ter motnjami hranjenja, in njihovo vključevanje v intervencijske programe</p>	<p>V povezavi s pediatri, širitev programa družinske obravnave debelosti otrok/mladostnikov in njihovih staršev/skrbnikov v 25 novih okolij</p>	<p>2019</p>	<p>Število zdravstvenih domov, ki izvajajo program</p>	<p>MZ</p>	<p>SVRK in na podlagi javnega razpisa izbrani izvajalci</p>	
<p>8.2.3</p>	<p>Odrasli prebivalci s poudarkom na posebnih potrebah starejših</p> <p>Potrebni sta krepitev in nadgradnja primarnega zdravstvenega varstva s širitvijo referenčnih ambulant na vse ambulante splošne in družinske medicine z upoštevanjem posebnosti starajoče se populacije v smislu presejanja prehranskega stanja in funkcijske zmogljivosti starejših.</p>						

V okviru zdravstvenega varstva zagotoviti zgodnje odkrivanje in učinkovito obravnavo neustreznih prehranjevalnih navad ter nezadostne telesne dejavnosti pri odraslih ter funkcijske manjzmožnosti pri starejših odraslih s posebnim poudarkom na specifičnih potrebah žensk in moških, socialno ogroženih in drugih ranljivih in prikrajšanih skupin	Nadgradnja obstoječih preventivnih programov in programov krepitev zdravja za odrasle in starejše osebe, ki se nanašajo na prehrano in telesno dejavnost za zdravje ter funkcijsko zmožnost	Izvedba temeljnega usposabljanja s področja preprečevanja in obvladovanja kroničnih bolezni v primarnem zdravstvenem varstvu za izvajalce v zdravstvenih domovih (ZVC)	2019 →	Število izvedenih usposabljanj Število usposobljenih strokovnjakov iz standardnega tima v zdravstvenih domovih	MZ	NIJZ, strokovnjaki	****	****
		Program za krepitev zdravja oz. Program svetovanja za zdravje za odrasle	2019 →	Število izvedenih nemedikamentoznih obravnav v zdravstvenih domovih Število vključenih v program oz. število obravnav	MZ	NIJZ, ZVC/CKZ in strokovna združenja	****	****
		Izvedba usposabljanj za diplomirane medicinske sestre v ambulantah družinske medicine (ADM)	2019 →	Število izvedenih usposabljanj Število usposobljenih strokovnjakov	MZ	SVRK, NIJZ, ZD-ji	****	****
		Prenos preizkušene orodja (MUST oz. MNA) za ugotavljanje stanja hranjenosti in funkcijske zmožnosti v zdravstvene zavode	2022	Prenos in vpeljava preizkušene orodja v obravnavo	MZ	Na podlagi javnega razpisa izbran izvajalec	*	*

		Priprava poglavja za Priročnik integrirane preventive kroničnih nenalezljivih bolezni za diplomirane medicinske sestre v ADM ter sistemska umestitev pilotnega projekta – nadgradnja ambulant družinske medicine (ADM) s protokolom za debelost (vključno s prehranskim presejanjem) v zdravstveni sistem	2020	Poglavje za razširitev protokola, povezanega z debelostjo, tudi v ADM	MZ	Zdravstveni zavodi, NIJZ in strokovna združenja	****	****
		4. stopnja nadgradnje delavnice za nemedikamentozno obravnavo odraslih s prekomerno telesno maso in debelostjo, ki se izvaja na primarni zdravstveni ravni v ZVC/CKZ, skladno s protokolom za debelost v sklopu nadgradnje ADM	2020 →	Nadgrajen priročnik za strokovni tim izvajalcev na primarni zdravstveni ravni Nadgrajen program usposabljanja za tim izvajalcev na primarni zdravstveni ravni	MZ	NIJZ, zunanji strokovnjaki		
		Razvoj in sistematično pilotno preizkušanje izobraževanja za zdravstveno in strokovno osebje (zdravniki,	2019 →	Preveden Program LLL klinične prehrane v slovenščino	MZ	strokovna združenja ter na podlagi javnega razpisa izbran izvajalec		

		medicinske sestre v ambulantah družinske medicine, osebje v ZVC/CKZ, patronažne sestre)		Pripravljena strokovna gradiva in pilotno preizkušanje izobraževanj		NIJZ	***, ****	/
8.2.4	Ustno zdravje Za promoviranje ustnega zdravja za vse populacijske skupine je treba opolnomočiti strokovnjake zobozdravstvene stroke za celostno obravnavo bolnika in populacijskih skupin.							
Izboljšati ustno zdravje prebivalcev RS za vse populacijske skupine		Izvedba raziskave o ustnem zdravju	2019–2020	Izvedba raziskave o stanju ustnega zdravja	MZ	ARRS, na podlagi javnega razpisa izbran izvajalec	do 120.000,000 EUR	/

	Priprava pogojev za vzpostavitev enotnega sistema izobraževanja vseh zdravstvenih delavcev o ustnem zdravju ter enotna uvedba vsebine v izvajanje vzgoje za zdravje in zdravstvene nege za vse populacijske skupine	Razvoj in predlog programov promocije ustnega zdravja za vse starostne skupine	2020	Pripravljen predlog programa in promocije ustnega zdravja	MZ	Na podlagi javnega razpisa izbran izvajalec	*	*
8.3	<p>Obravnavo na bolnišnični ravni in v socialnovarstvenih zavodih</p> <p>Pri nekaterih že izraženih boleznih je prehranska terapija neločljivi del zdravljenja, ki neposredno vpliva na potek bolezni in s tem tudi na stroške zdravljenja. Pogoji za učinkovito prehransko terapijo so predvsem izdelani postopki za njeno vodenje ter izobražen kader, ob tem tudi uveljavitev Priporočil za prehransko obravnavo bolnikov v bolnišnicah in starostnikov v bolnišnicah in socialnovarstvenih zavodih. Približno 40 % bolnikov, sprejetih v bolnišnico, je podhranjenih, pri večini se podhranjenost med hospitalizacijo še poslabša. Še slabše je v socialnovarstvenih zavodih, saj je kar 60 % odstotkov starejših od 65 let neprimerno prehranjenih. Zato je še pomembnejše vpeljati ustrezne postopke in ukrepe, ki bodo zmanjševali podhranjenost in funkcijsko manjzmožnost bolnikov.</p>							
Zagotavljanje zdravih prehranskih izbir za bolnike, osebje in obiskovalce v sistemu zdravstvenega varstva in socialnovarstvenih zavodih	Ustvariti pogoje za zagotavljanje zdravih prehranskih izbir za bolnike, osebje in obiskovalce v sistemu primarnega, sekundarnega in terciarnega zdravstvenega varstva ter v	Spremljanje ponudbe in priprava sistematičnih rešitev za živila v prodajnih avtomatih v zdravstvenih in socialnovarstvenih zavodih	2019 c	Poročilo	MZ	Na podlagi javnega razpisa izbran izvajalec	*	*

	socialnovarstvenih zavodih	Priprava orodij za lažjo uvedbo priporočil za polnitve prodajnih avtomatov v zdravstvenih in socialnovarstvenih zavodih, spremljanje stanja	2020 →	Izdelana orodja za uvedbo priporočil Poročila o stanju ponudbe	MZ	Na podlagi javnega razpisa izbran izvajalec	*	*
Izboljšanje kakovosti prehranjevanja v bolnišnicah in socialnovarstvenih zavodih na podlagi uveljavitve Priporočil za prehransko obravnavo bolnikov v bolnišnicah in starostnikov socialnovarstvenih zavodih	Uvesti sistemsko ureditev presejanja, obravnave in ustrezne podpore za funkcijsko zmožnost bolnikov in starejših z dejavniki tveganja za funkcijsko manjzmožnost v klinični praksi ter zagotoviti spremljanje vpliva podpore funkcijski zmožnosti bolnikov in oskrbovancev	Priprava priporočil za izvajanje organizirane prehranske oskrbe v domovih za starejše	2019 →	Priprava prevoda prehranskih standardov Izdelana priporočila	MDDSZ	Skupnost socialnih zavodov Slovenije, Aktiv prehranskih delavcev, SZKP, Nacionalni inštitut za javno zdravje	**	**

	V zdravstvenih in socialnovarstvenih zavodih zagotoviti pogoje za telesno dejavnost za zdravje kot del dnevnih aktivnosti ter spodbujati bolnike in oskrbovance k telesni in umski aktivnosti	Izdelava smernic za telesno dejavnost za bolnike	2022	Smernice za izbrane skupine bolezni		NIJZ, in drugi partnerji	**	**
	Uvesti sistemsko ureditev prehranskega presejanja, prehranske obravnave in podpore bolnikov in starejših z dejavniki tveganja za podhranjenost ali čezmerno hranjenost v klinični praksi ter zagotoviti spremljanje vpliva prehranske podpore bolnikov in oskrbovancev na stroške zdravljenja	Situacijska analiza stanja organizacije prehranske obravnave bolnikov v okviru zdravstvene obravnave	2020	Poročilo s priporočili	MZ	Onkološki inštitut, Slovensko združenje za klinično prehrano, Strokovno združenje nutricionistov in dietetikov Slovenije NIJZ	/	
		Preizkušanje klinične poti prehranske obravnave v izbranih bolnišnicah	2020	Predlog priporočil za klinično pot v bolnišnicah	MZ	Na podlagi javnega razpisa izbran izvajalec	*	

	oziroma oskrbe	Predlog za vključitev klinične poti v prehransko obravnavo bolnikov v bolnišnicah na sekundarni in terciarni ravni na podlagi preizkušene klinične poti	2020 →	Ustanovitev RSK za klinično prehrano in priprava predloga klinične poti	MZ	Sodelujoče zdravstvene ustanove v Sloveniji, Medicinska fakulteta, Slovensko združenje za klinično prehrano, Strokovno združenje nutricionistov in dietetikov Slovenije	**	**
		Delovanje v pobudi ONCA	2019 →		MZ	Onkološki inštitut, NIJZ, ZD Ljubljana, Društvo KVČB, MZ, SZKP	3.000 EUR	3.000 EUR
Vzpostavitev sistema rednega spremljanja stanja prehranjenosti in funkcijske zmožnosti starejših odraslih in bolnikov ter prehranskega svetovanja in podporne obravnave za funkcijsko zmožnost v okviru zdravstvene obravnave	Uvedba prehranskega strokovnjaka (dietetika/prehranskega svetovalca/kliničnega dietetika) na vseh treh ravneh zdravstvenega in socialnega varstva	Priprava programa specializacije za klinične dietetike in določitev izvajalca programa specializacije	2021	Izdelan predlog programa specializacije za klinične dietetike	MZ, MIZŠ	OI, Slovensko združenje za klinično prehrano v povezavi s Strokovnim združenjem nutricionistov in dietetikov Slovenije, NIJZ		
			2022	Predlogi ustanov za izvajanje				

9.	Izobraževanje in usposabljanje ter raziskovanje							
9.1	Izobraževanje in usposabljanje							
Dopolnitev izobraževanja in usposabljanja strokovnih delavcev na področju gostinstva in turizma z vsebino o zdravi sestavi in pripravi hrane	Stalno izobraževanje in usposabljanje glede hrane, prehrane in telesne dejavnosti ter spodbujanja telesne pripravljenosti otrok v sistemu vzgojno-izobraževalnih zavodov	Izobraževanje strokovnih delavcev – učiteljev ter kuharskega osebja iz ukrepa Šolska shema (izvedba aktivnosti, kot jih načrtuje strategija)	2020 →	Izvedene regijske delavnice	MKGP	NIJZ, KGZS, GZS ZKŽP, izvajalec izbran po pravilih javnega naročanja	2.000 EUR (v 2020)	2.000 EUR
		Šolski vrt – redno izobraževanje v okviru Šolske sheme ukrepa Šolska shema	2019–2022	Usposabljanje mentorjev za šolski vrt	MKGP	Izvajalec izbran po pravilih javnega naročanja, sodelujoči: KGZS, CŠOD, MIZŠ	4.000 EUR	4.000 EUR
		Vzpostavitev usposabljanja glede uporabe prenovljenih smernic in Šolskega lonca	2020–2022	Izvedene delavnice	MZ	NIJZ, izvajalec izbran po pravilih javnega naročanja in srednje gostinske šole	*	*

<p>Posodobitev znanja in spoznavanje konceptov o zdravju koristni prehrani in telesni dejavnosti ter zdravem življenjskem slogu</p>	<p>Zagotavljanje celostnih sistemsko vpetih vsebin uravnoveženega prehranjevanja in telesne dejavnosti za zdravje v vzgojno-izobraževalni sistem po načelu medpredmetnega podajanja</p>	<p>Uskladitev/ poenotenje gradiv</p>	<p>2020 →</p>	<p>Pregled osnovnošolskih gradiv ter predlog posodobitev</p>	<p>MIZŠ</p>	<p>ZŠRS, NIJZ, MK, Pedagoška fakulteta</p>	<p>**</p>	<p>**</p>
<p>Povečanje kompetenc obstoječih učiteljev in vzgojiteljev na področju promocije zdravja, telesne dejavnosti, prehrane in spodbujanja</p>	<p>Zagotavljanje celostno sistemsko vpetih vsebin uravnoveženega prehranjevanja in telesne dejavnosti za zdravje v vzgojno-izobraževalni sistem po načelu medpredmetnega podajanja</p>							

telesne pripravljenosti otrok s programi nadaljnega izobraževanja in usposabljanja	Stalno izobraževanje in usposabljanje glede hrane, prehrane in telesne dejavnosti ter spodbujanja telesne pripravljenosti otrok v sistemu vzgojno-izobraževalnih zavodov	Ministrstvo za posamezno šolsko leto v Katalogu programov nadaljnega izobraževanja in usposabljanja strokovnih delavcev objavi programe, ki omogočajo povečanje kompetenc obstoječih učiteljev in vzgojiteljev na področju promocije zdravja, telesne dejavnosti, prehrane in spodbujanja telesne pripravljenosti otrok	2019–2022	Najmanj trije programi v posameznem šolskem letu	MIZŠ	Na podlagi javnega razpisa izbran izvajalec	2.000 EUR	2.000 EUR
9.2	<p>Raziskovanje</p> <p>Uresničevanje strateških ciljev</p> <p>Spremljanje stanja in vrednotenje uspešnosti ukrepov sta pogoj za postavitve ciljev in preverjanje njihovega izvajanja. Spremljali bomo naslednje strateške cilje:</p> <ul style="list-style-type: none"> – zmanjšati delež prebivalcev s čezmerno telesno maso in debelih, – zmanjšati delež prebivalcev, ki so telesno nedejavni, – povečati delež dojenih otrok, – zmanjšati delež podhranjenih in funkcionalno manj zmožnih starejših in bolnikov, – povečati delež tistih, ki vsakodnevno zajtrkujejo, – povečati uživanje zelenjave in sadja, – zmanjšati vnos nasičenih maščob, sladkorja in soli, – zmanjšati vsebnost transmaščob v živilih. <p>Za uspešno delo je treba zagotoviti ustrezno prilagojeno in medsektorsko usklajeno raziskovalno dejavnost.</p>							
Povečati obseg in financiranje temeljnega in	Izvajanje periodičnih presečnih kvalitativnih in	Izvedba raziskave Z zdravjem povezan življenjski slog 2020	2020–2021	Izvedena raziskava in objava rezultatov	MZ	NIJZ, MF UNI LJ		

aplikativnega raziskovanja na področju hrane, prehrane, telesne dejavnosti in telesne pripravljenosti	kvantitativnih raziskav, s katerimi spremljamo stanje in trende na področju prehranskih in gibalnih navad, prehranskega vnosa in energijske porabe ter varnosti in kakovosti (pre)hrane v posameznih populacijskih skupinah v Sloveniji in v regijah s pripravo predlogov prednostnih nalog in ukrepov	Protidopinška ozaveščenost, stališča in izkušnje slovenskih zdravnikov in farmacevtov – analiza stanja in predlog ukrepov	2019	Izvedena raziskava in objava rezultatov	MZ, ARRS	Na podlagi javnega razpisa izbran izvajalec	*	
		Raziskava o izpostavljenosti transmaščobam (TMK) v živilih– implikacija za javno zdravje (končanje 2019) v povezavi z raziskavo SI. Menu	2019	Zaključna faza projekta ugotovljeni trend pojava TMK v živilih	MZ	ARRS, Mercator, PSPJZ (Nutris, NIJZ, UKC, BF UL, IJS)	*	/
		Postavitev metodologije za dodelitev Simbola na živilih za lažjo izbiro zdravju koristnih živil	2020–2022	Postavitev metodologije	MZ	ARRS, Nutris, BF UL, EF UL	*	*
		Obdelava podatkov iz nacionalne prehranske raziskave SI. Menu	2019–2021	Podatki glede prehranjevanja predstavljeni v sumarniku in drugih objavah	MZ	NIJZ, IJS, BF, PeK, NUTRIS, PF, UMFZV, UPFVZ	**	**
		Nacionalna raziskava vnosa izbranih mikrohranil Nutrihealth (2017–2020) v povezavi z raziskavo SI. Menu	2020	Podatki o preskrbljenosti populacije z mikrohranili		ARRS, BF, NUTRIS, NIJZ, UKC-LJ	30.000 EUR	/

		Priprava strokovnih/znanstvenih podlag za priporočila glede zadostne preskrbe z vitaminom D v različnih populacijskih skupinah, tudi v sodelovanju s programom »Varno s soncem«	2020–2022	Pripravljena priporočila, usklajena med različnimi vejami medicinske stroke (ginekologi, pediatri, dermatologi ...)	MZ	ARRS, NIJZ, Nutris, UKC LJ, UKC MB, UL BF	**	**
		Sladkor v prehrani: razpoložljivost v živilih, prehranski vnosi in vplivi na zdravje v povezavi z raziskavo Sl. Menu	2018–2021	Izvedene analize in priprava poročila	MZ	ARRS, NIJZ, NUTRS, UKCLJ	*	*
		Biomarkerji v 24-urnih meritvah v urinu kot indikatorji zdravega načina prehranjevanja in pismenosti o zdravju na ravni populacije	2019–2021	Izvedena raziskava in preliminarni rezultati	MZ	ARRS, NIJZ, UKCLJ, ZDji	*	*

		Analiza prehranske sestave ponujenih obrokov otrokom in mladostnikom v osnovnih šolah in primerjava s priporočili pred uvedbo prenovljenih smernic in e-orodja za načrtovanje obrokov v portalu Šolski lonec	2019–2021	Izvedena raziskava	MZ	ARRS, NIJZ, IJS	*	*
Zagotoviti redno posodobljena priporočila zdravega prehranjevanja in priporočila za telesno dejavnost za različne ciljne skupine	Vključevanje vseh relevantnih deležnikov v proces načrtovanja in izvajanja medsektorsko povezanih interdisciplinarnih raziskovalnih programov na področju (pre)hrane in telesne dejavnosti, povezava raziskovalnih ustanov in njihova vključitev v procese spremljanja	Izvedba letne in poglobljene raziskave o učinkih Šolske sheme na prehranjevalne navade učencev, vključenih v ukrep	2019–2022	Izvedena redna letna in poglobljena raziskava (2021) s poročili	MKGP, MZ, MIZŠ,	NIJZ in izvajalec izbran po pravilih javnega naročanja	8.000 EUR	8.000 EUR
		Vzpostavitev nacionalnega konzorcija raziskovalnih ustanov v okviru evropske raziskovalne infrastrukture na področju ved o prehrani, hrani in zdravju (FNH-RI)	2019–	Letna srečanja in sodelovanje	MIZŠ	NIJZ, IJS, Univerza v Ljubljani (BF, FŠ, FDV, Medicinska fakulteta), Univerza na Primorskem (FZV), Univerza v Mariboru (FZV), Inštitut Nutris, UKC-LJ-PeK, SB Novo mesto, Bolnišnica dr. Petra Držaja, GS1 Slovenija, RESPONS, MKGP, MZ		

10.	<p>Informiranje in ozaveščanje V množici informacij je treba ljudem omogočiti dostop do verodostojnih, strokovnih in razumljivih informacij javnih ustanov in kvalificiranih strokovnjakov. Obveščanje bo potekalo s seznanitvijo v programih rednega in fakultativnega izobraževanja, na raznih srečanjih strokovnjakov, na svetovnem spletu ter iz raznih informativnih in drugih medijev.</p> <p>Uresničevanje strateških ciljev</p> <ul style="list-style-type: none"> – zmanjšati delež prebivalcev s čezmerno telesno maso in debelih, – zmanjšati delež prebivalcev, ki so telesno nedejavni, – povečati delež dojenih otrok, – zmanjšati delež podhranjenih in funkcionalno manj zmožnih starejših in bolnikov, – povečati delež tistih, ki vsakodnevno zajtrkujejo, – povečati uživanje zelenjave in sadja, – zmanjšati vnos nasičenih maščob, sladkorja in soli, – zmanjšati vsebnost transmaščob v živilih. 							
Zagotoviti verodostojne, strokovne in razumljive informacije s področja prehrane in telesne dejavnosti v vseh življenjskih obdobjih	Redna sistematična komunikacija, vključno z izvedbo kampanj za ozaveščanje in spodbujanje uživanja zdrave hrane in priprave obrokov ter redne telesne dejavnosti, zmanjševanje sedečega življenjskega sloga	Kampanja Dober tek Slovenja	2019 - 2020	Poročilo	MZ	Izvajalec izbran po pravilih javnega naročanja	*	*

	Vzpostavitev spletnega mesta, ki bo nudilo strokovne in razumljive informacije s področja prehrane in telesne dejavnosti	Urejanje in nadgradnja spletnega portala www.dobertekslovenija.si	2019→	Ažurne informacije	MZ	Deležniki nacionalnega programa	**	**
		Posodabljanje in vzdrževanje spletnega mesta za zagotavljanje strokovnih in razumljivih informacij s področja prehrane in telesne dejavnosti	2019 →	Posodabljanje portala z aktualnimi strokovnimi, verodostojnimi in preverjenimi informacijami za ciljne skupine: splošna javnost, področje klinične/športne prehrane, novinarji, živilskopredelovalna industrija	MZ	Na podlagi javnega razpisa izbran izvajalec	*	*
		Izvedba evropskega tedna športa	2019–2022	Poročila	MIZŠ,	OKS, MZ, MK	Sredstva EK *	Sredstva EK *

		Izvedba Evropskega tedna mobilnosti	2019–2022	Število sodelujočih občin	MZI	MZ, MOP, MK, MIZŠ, AVP, občine	20.000,00 *	Sredstva EK *
		Obeležitev svetovnega dneva hoje	2020–2022	Izveden medresorski dogodek	MZ	MIZŠ, MZI, NIJZ, MK, FŠ	**	**
		Obeležitev svetovnega dneva kolesarjenja	2020–2022	Izveden medresorski dogodek	MZ	MIZŠ, MZI, NIJZ, MK, FŠ	**	**

		Medresorska promocija programa Dober tek Slovenija na nacionalnem strokovnem usposabljanju Kulturni bazar	2019 →	Izvedba medresorskega tematskega sklopa ter promocija kakovostnih kulturnih vsebin, ki spodbujajo izvajanje ciljev in ukrepov programa Dober tek Slovenija	MK	MZ, MKGP, MIZŠ, NIJZ	**	**
Okrepiti vrednote in povečati obveščenost in znanje prebivalcev o koristih zdrave prehrane in telesne dejavnosti za zdravje		Nacionalni kongres Športa za vse	2019 →	Izvedeni kongresi in izdani zborniki	MIZŠ	OKS-ZŠZ, FZS, SKZ, PZS, ŠUS, FŠ, NIJZ ter drugi partnerji glede na letno temo kongresa	?	?
	Sodelovanje z mediji za zagotavljanje medijskega prostora za predstavitev celostnih vsebin o prehrani in telesni	Proslavitev dni/tednov, povezanih s prehrano in telesno dejavnostjo	2019 →	Objavljeni prispevki na spletu, število proslavitev	MZ, MKGP, MIZŠ, MK, MZI	NIJZ	**	**

	dejavnosti za zdravje za različne skupine prebivalstva	Predstavitev celostnih vsebin o prehrani in telesni dejavnosti za zdravje za različne skupine prebivalstva, vključno s pomenom kakovostnega zadostnega spanca	2019 →	Število oddaj in prispevkov, namenjenih tej tematiki, v programih RTV Slovenija ter neodplačne objave v televizijskih programih	MIZŠ, MZ, MK,	RTV Slo, NIJZ, PSPJZ	**	**
	Vzpostavitev spletnega mesta za zagotavljanje strokovnih in razumljivih informacij s področja prehrane in telesne dejavnosti	Nadgradnja, vzdrževanje in promocija splošnega spletnega mesta – Portala o prehrani ter specifičnega Šolski lonec	2019 →	Oblikovan portal (strokovne, verodostojne in preverjene informacije za ciljne skupine: splošna javnost, področje klinične/športne prehrane, novinarji, živilskopredelovalna industrija)	MZ, MIZŠ	Na podlagi javnega razpisa izbran izvajalec	*	*

Predstavljanje vsebine nacionalnega programa 2015–2025 na konferencah	Organizacija nacionalnih konferenc posvetov in dogodkov na temo prehrane in telesne dejavnosti	2019 →	Število nacionalnih konferenc, število posvetov, predstavljeni primeri dobre prakse, sklepne ugotovitve konferenc, posvetov s priporočili za nadaljnje aktivnosti	MZ v sodelovanju z drugimi resorji	Deležniki v okviru resolucije		
	Izvajanje strategije komuniciranja	2019 →	Izvedene komunikacijske aktivnosti		Izvajalec izbran po pravilih javnega naročanja	*	*
	Priprava, tiskanje gradiv, brošur, promocijskega gradiva o ReNPPTDZ in naročilo promocijskih in strokovnih gradiv, povezanih s prehrano in telesno dejavnostjo (vključno s pomenom kakovostnega zadostnega spanca)			Brošure, zloženke, gradiva, promocijsko gradivo za domačo in mednarodno javnost	MZ	Izvajalec izbran po pravilih javnega naročanja	20.000,00

	Izvedba specifično in celovito zastavljenih institucionaliziranih promocijskih dejavnosti, ki bodo vključevale in povezovale starše, otroke, šolski sistem, zdravstveni sistem in lokalno okolje (dan slovenske hrane, tradicionalni slovenski zajtrk)	Strokovna in organizacijska podpora izvajanju projekta Dan slovenske hrane, Tradicionalni slovenski zajtrk,	2019 →	Sporočila za javnost (spletna stran Dober tek Slovenija, prispevki na spletni strani www.nasasuperhrana.si in Facebooku), poročilo o ovrednotenju projekta	MKGP, MZ, MIZŠ,	MK, NIJZ, KGZS, GZS – ZKŽP, Čebelarska zveza Slovenije, Zavod Republike Slovenije za šolstvo, NIJZ	**	**
		Izvedba Dni evropske kulturne dediščine in Tedna kulturne dediščine Dober tek	2021	Izvedba dogodkov	MK	ZVKDS (nosilec projekta), MIZŠ, ZRSSŠ, UNESCO, MZ	**	**

OPOMBE:

EK – projektna sredstva razpisa Evropske komisije za izvajanje najboljših praks posamezne države na ravni EU

ESS – Posodobitev organizacije vodenja in upravljanja podatkov v inovativnih učnih okoljih. Ocene sredstev za aplikacijo MIZŠ trenutno še ne more dati.

* Sredstva v okviru javnih razpisov/naročil.

** Aktivnosti v okviru načrta rednih nalog.

*** Sredstva operativnega programa EU Nadgradnja in razvoj preventivnih programov ter njihovo izvajanje v primarnem zdravstvenem varstvu in lokalni skupnosti.

**** Sredstva ZZZS.

KRATICE

AKOS: Agencija za komunikacijska omrežja in storitve Republike Slovenije
AKTRP: Agencija za kmetijske trge in razvoj podeželja
ADM: Ambulanta družinske medicine
ARRS: Agencija za raziskave Republike Slovenije
BIC: Biotehniški izobraževalni center
CKZ: Center za krepitev zdravja
CRP: Ciljani raziskovalni projekt
ČŠOD: Center šolskih in obšolskih dejavnosti
DHP: Dobra higienska praksa
EK: Evropska komisija
EFSA: Evropska agencija za varno hrano
ETŠ: Evropski teden športa
ETM: Evropski teden mobilnosti
GZS: Gospodarska zbornica Slovenije
GZS – ZKŽP: Gospodarska zbornica Slovenije – Zbornica kmetijskih in živilskih podjetij
GZS –TGZS: Gospodarska zbornica Slovenije –Turistično gostinska zbornica
KGZ: Kmetijsko gozdarska zbornica
MDDSZ: Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti
MF: Ministrstvo za finance
MGRT: Ministrstvo za gospodarski razvoj in tehnologijo
MZI: Ministrstvo za infrastrukturo
MIZS: Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport
MJU: Ministrstvo za javno upravo
MKGP: Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano
MK: Ministrstvo za kulturo
MJU: Ministrstvo za javno upravo
MNA: *mini nutritional assessment* (mini prehranska obravnava in pomeni orodje za starejše)
MORS: Ministrstvo za obrambo
MOP: Ministrstvo za okolje in prostor
MP: Ministrstvo za pravosodje
MUST: *malnutrition universal tool* (univerzalno presejanje na podhranjenost za splošno populacijo – primarna zdravstvena raven)
MZ: Ministrstvo za zdravje
NIB: Nacionalni inštitut za biologijo
OZS: Obrtna zbornica Slovenije
PSPJZ: Programska skupina prehrana in javno zdravje
SEM: Slovenski etnografski muzej
STO: Slovenska turistična organizacija
SVRK: Služba Vlade RS za razvoj in evropsko kohezijo
SZO: Svetovna zdravstvena organizacija
TGZ: Turistično gostinska zbornica Slovenije
TZS: Turistična zveza Slovenije
UP: Univerza na Primorskem
VF: Veterinarska fakulteta
VIZ: Vzgojno-izobraževalni zavod
VSGT: Višja strokovna šola za gostinstvo in turizem Maribor
ZVC/CKZ: Zdravstvenovzgojni centri, centri za krepitev zdravja
ZVDKS: Zavod za varstvo kulturne dediščine Slovenije
ZRSŠ: Zavod Republike Slovenije za šolstvo